



Praqmatik və düşüncül siyasət

Prezident İlham Əliyevin yol xəritəsi sülhə və inkişafa xidmət edir

Bu gün Azərbaycanın inkişafının ən mühüm istiqamətlərindən biri ölkənin getdikcə güclənən iqtisadiyyatıdır. Prezidentin müsahibəsində qeyd edilən əsas mövzular sırasında ölkənin ümumi inkişafı və əldə olunan iqtisadi uğurlar xüsusi vurğulanı. 2024-cü il bu baxımdan bir sıra ciddi nəticələrlə zəngindir. İlin yekunlarına görə, Azərbaycan iqtisadiyyatında ciddi artım müşahidə edilmişdir. Ümumi daxili məhsul (ÜDM) 4 faizdən çox artıb, qeyri-neft sektoru və qeyri-neft sənayesi sahələrində də müsbət nəticələr əldə edilmişdir. Bu, Azərbaycan iqtisadiyyatının daha da diversifikasiyasını və dayanıqlığını təmin edən mühüm göstəricidir. Üstəlik, ölkənin valyuta ehtiyatları 72 ml-

yard dollar səviyyəsinə çatıb, xarici borc isə 5,2 milyard dollar təşkil edib ki, bu da ölkənin maliyyə mövqeyini gücləndirən əsas faktorlardan biridir. Dövlətimizin başçısı bu amili ikinci vacib göstərici kimi vurğuladı və ümumi daxili məhsulun xarici borca olan nisbətini də xüsusi olaraq qeyd etdi. Bildirdi ki, biz burada da dünyada liderlər sırasındayıq: "Çünki bizim xarici borcumuz ümumi daxili məhsulumuzun cəmi 7,2 faizini təşkil edir. Müqayisə üçün deyirəm ki, əksər inkişaf etmiş ölkələrdə bu, 100 faizdən də çoxdur və 7,2 faiz səviyyə, doğrudan da, çox böyük nəticədir. Məhz buna görə, mən hesab edirəm ki, beynəlxalq reyting agentlikləri Azərbaycana daha

ədalətli mövqə nümayiş etdirməlidirlər. Əlbəttə ki, valyuta ehtiyatlarının xarici borcla müqayisəsi də önəmli amillərdən biridir. Burada da bizim valyuta ehtiyatlarımız xarici borcumuzu 14 dəfə üstələyir". Yəni bütün bunlar deməyə əsas verir ki, iqtisadiyyatımız dayanıqlıdır, öz resurslarına söykənir, heç bir xarici maliyyələşməyə ehtiyac yoxdur. Halbuki dövlətimiz indi xarici borcumuzu bir qədər artırmaq üçün də səylər göstərməyə başlamışdır. Müəyyən dərəcədə artı bilər, çünki bu, əhəmiyyətli dərəcədə azalıbdır. Ölkə iqtisadiyyatının belə möhkəm təməl üzərində qurulması, təbii ki, gələcək inkişafa zəmin yaradacaqdır.

5

Rəcəb Tayyib Ərdoğan İlham Əliyevə zəng edib

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan yanvarın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəng edib.

Telefon söhbəti zamanı Azərbaycan ilə Türkiyə arasında ikitərəfli münasibətlər, regional və global məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın bütün sahələrdə "Bir millət, iki dövlət" prinsipi əsasında inkişaf edəcəyini vurğulayıb. Türkiyə Prezidenti ölkəsinin Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sülhün əldə edilməsinə tam dəstək göstərdiyini deyərək, hər zaman Azərbaycanın yanında olmağa davam edəcəyini bildirdi.

Prezident İlham Əliyev də öz növbəsində Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq, dostluq və strateji müttəfiqlik münasibətlərinin "Bir millət, iki dövlət" prinsipi ilə inkişaf etdiyini de-



yib, ölkələrimizin hər zaman bir-birinin yanında olduqlarını vurğulayıb.

Telefon söhbəti zamanı 2025-ci ildə iki qardaş ölkə arasında əməkdaşlığın inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin dövlət başçıları təmasların davam etdirilməsi məsələsini qeyd ediblər.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın inkişafı üçün təmasların davam etdirilməsi vacibdir

Prezident İlham Əliyev Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsini qəbul edib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 8-də Avropa İttifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Maqdalena Qrononu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Maqdalena Qrono yeni vəzifədə dövlətimizin başçısı tərəfindən qəbul olunmasına görə minnətdarlığını ifadə etdi.

O, təyyarə qəzası ilə bağlı dərin hüznü başsağlığını çatdıraraq, aviaqəzanın bütün səbəblərinin hərtərəfli şəkildə araşdırılacağına ümidvarlığını bildirdi.

Azərbaycanın Avropa İttifaqının vacib tərəfdaşı olduğunu deyən qonaq vurğuladı ki, Avropa İttifaqı Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sabitliyin təmin olunmasında maraqlıdır.

Maqdalena Qrono ölkəmizin region və onun hüdüdlərindən konar kontekstində əhəmiyyətinə toxunaraq, bu xüsusda Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında dialoqun önəmini

vurğuladı. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfə verdiyini deyən qonaq xüsusilə enerji sahəsində əməkdaşlığın vacibliyini qeyd etdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın zəngin tarixə malik olduğunu vurğuladı. Bu xüsusda Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında enerji, nəqliyyat, investisiyalar, ticarət və qarşılıqlı maraqların digər sahələrlə bağlı məsələlərə toxunuldu.

Dövlətimizin başçısı ölkəmizin Cənubi Qafqaz regionunda davamlı sülhün və sabitliyin təmin olunması üçün səylərini bundan sonra da davam etdirəcəyini bildirdi və Azərbaycan ilə Ermənistan arasında danışıqlar prosesinin ikitərəfli müstəvidə aparıldığını dedi.

Görüşdə Azərbaycan ilə Avropa İttifaqı arasında əməkdaşlığın inkişafı üçün təmasların davam etdirilməsinin vacibliyi vurğulandı.

Azərbaycan regional məsələlərin region dövlətləri tərəfindən həll edilməsinin tərəfdarıdır

Prezident İlham Əliyev İranın Milli Təhlükəsizlik üzrə Ali Şurasının katibini qəbul edib



İlham Əliyev Ermənistanı yeni reallıqlarla barışmağa çağırdı

Azərbaycan istənilən halda sülh müqaviləsinin imzalanmasına nail olacaq

Uğurlu xarici siyasət Azərbaycanı beynəlxalq itimaiyyətə daha yaxşı tanıtdırmaqla bərabər, dünyanın diqqətini ölkəmizə yönəldib. Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə nüfuzlu və etibarlı dövlətə çevrilməsinin nəticəsidir ki, indi ölkəmizlə qarşılıqlı əməkdaşlığa can atanların sayı durmadan artır.

Ölkəmizin bu uğurları fonunda isə Ermənistanı nəzər saldıqda tam əks mənzərəni müşahidə edirik. Bunun ümumi səbəblərindən biri bu ölkənin 30 il davam edən işğal siyasəti, bu gün isə sülh müqaviləsinin uzadılmasının yubanmasıdır.

Aydındır ki, sülh müqaviləsinin imzalanmayacağı təqdirdə qarşıdakı dövr ərzində Ermənistanı daha böyük problemlər gözləyir. Azərbaycan həm iqtisadi, həm hərbi, həm də demografik cəhətdən Ermənistanı üstələməkdə davam edir. Ölkəni tərk edənlərin sayı sürətlə artır. İndi görülməli bütün tədbirlərə baxmayaraq, ölkədə əhalinin sayı sürətlə azalmaqda davam edir, xaricə köçənlər durmadan artır.

9

"Xilaskarımız İlham Əliyev Şuşada hər gün bizə Zəfərin və Suverenliyin təntənəsini yaşadır"

- Vətən müharibəsi davam edən zaman hər kəs Ali Baş Komandanın qələbə müjdələrini, titullarını diqqətlə izləyirdi. Mən isə onların hamısını əzbərləyirdim. Xəyal edirdim ki, bir gün Prezidentlə görüşsəm, bunların hamısını söyləyə bilərəm. Keçən ilin iyul ayının 5-də Prezident Şuşaya gəlmişdi. Hər kəsi salamlayıb, necə yaşadığımı soruşurdu. Yeni mənzillərinə köçən sakinlər evlərinin qarşısında Prezidentə alqış səsləndirirdilər. Mən də bundan həvəslənib Prezidentə yaxınlaşdım. Çox həyəcanlı idim, həm də çox qıvrır hissi keçirirdim. Ali Baş Komandan dedim ki, sizin sözlərinizi səsləndirmək istəyirəm. Çox sağ ol, dedi ki, utanma, söylə. Mən də ürəklə onun fikirlərini bir daha səsləndirdim. Prezident məni qucaqlayıb öpdü və uğurlar arzuladı. Özümü elə xoşbəxt hiss edirdim ki... Heç zaman bu qədər sevincli olmamışdım. Bu, həyatımın ən yaddaqalan günləri oldu. Çox şükür ki, arzum gerçəkləşdi.

- Xilaskar komandanla, Mehriban xanım Əliyevə ilə görüşmək həyatımın ən yaddaqalan, unudulmaz anları oldu. Həm sevincli, həm kədərli, həm də qürurluyduq. Doğma yurdumuzda evimizin açarlarını bizlərə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və onun xanımı Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevə təqdim etdi. Həmin an keçirdiyim hisslər çox qürurverici, sevincli idi. O an ürəyimdə yalnız bir sözü dedim - bu gün Şuşa uğrunda canından keçmiş hər bir qəhrəmanımızın ruhu şadır.

Arzuladığım, hər zaman təşəkkürlü bildirmək istədiyim bir görüş oldu. Xoş təsəvvürlə ayrıldıq. Ali Baş Komandanımız və Mehriban xanım tərəfindən açarları təqdim olunan evim mənim üçün çox doğma, çox əzizdir. Çünki məhz o evi ən aziz insanlar təqdim etdi, üstəlik də, o ev ən aziz, ən doğma şəhərimizdə yerləşir. Artıq 1 ildən çoxdur ki, Şuşa şəhərində iş fəaliyyətinə başlamışam. Şuşamızın parlaq gələcəyi üçün, gələcək nəsilləri mükəmməl səviyyədə yetişdirmək üçün daim fəaliyyətdəyəm. Ali Baş Komandanımıza daim minnətdarım.

6-7

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus təyyarənin Qazaxıstanda faciəvi şəkildə qəzaya uğraması nəticəsində çox sayda insanın həyatını itirməsi və yaralanması xəbərini dərin kədər hissi ilə qarşıladım.

Zati-alinizə və dost Azərbaycan xalqına dərin hüznə başsağlığı verir, həlak olanların ruhlarının şad olmasını diləyir, onların ailələrinə səbir və dözmü arzulayıram. Yaralananların tezliklə şəfa tapacağına ümid edirəm.

Hörmətli cənab Prezident, bir daha dərin hüznə başsağlığımı bildirir, Sizə və dost Azərbaycan xalqına sülh, əmin-amanlıq, sabitlik arzulayıram.

Dərin hörmət və ehtiramla,

*Əbdülfəttah əs-SİSİ,
Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti*



Zati-aliləri!

Azərbaycana məxsus təyyarənin qəzaya uğraması nəticəsində baş vermiş faciə ilə bağlı Zati-alinizə və həlak olanların ailələrinə Qədr Dövlətinin Hökuməti adından və şəxsən öz adımdan dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzu edirəm.

Dünyasını dəyişənlərə Uca Allahdan rəhmət diləyirəm. Məkanları behişt olsun!

*Şeyx Təmmim bin Həməd Al TANİ,
Qədr Dövlətinin Əmiri*



Zati-aliləri!

Azərbaycana məxsus təyyarənin qəzaya uğraması nəticəsində baş vermiş faciə ilə əlaqədar Zati-alinizə və həyatını itirənlərin ailələrinə Qədr Dövlətinin Hökuməti adından və şəxsən öz adımdan dərin hüznə başsağlığı verir, yaralananların tezliklə şəfa tapmalarını arzulayıram.

Hələk olanlara Uca Allahdan rəhmət diləyirəm. Məkanları behişt olsun!

*Şeyx Abdullah bin Həməd Al TANİ,
Qədr Dövləti Əmirinin müavini*



Zati-aliləri!

Azərbaycana məxsus təyyarənin faciəvi şəkildə qəzaya uğraması ilə bağlı Zati-alinizə və həlak olanların ailələrinə Qədr Dövlətinin Hökuməti adından və şəxsən öz adımdan dərin hüznə başsağlığı verir, hadisə nəticəsində xəsarət alanlara tezliklə sağalmalarını arzu edirəm.

Həyatını itirənlərə Uca Allahdan rəhmət diləyirəm. Məkanları behişt olsun!

*Şeyx Məhəmməd bin Əbdülrəhman bin Casim Al TANİ,
Qədr Dövlətinin Baş naziri və xarici işlər naziri*



Dost Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyev!

"Azərbaycan Hava Yolları"na məxsus sörnişin təyyarəsinin Qazaxıstan Respublikasında qəzaya uğraması nəticəsində insanların həlak olmaları və yaralanmaları xəbərini dərin hüznə qarşıladım.

Zati-aliləri, bu faciəvi hadisə ilə bağlı kədərinizi bölüşür, Sizə başsağlığı veririk. Qəzanın qurbanlarına Uca Allahdan rəhmət diləyir, yaralananların tezliklə sağalmalarını arzulayıram.

Dərin hörmətlə,

*Əhməd Abdullah əl-Əhməd əl-SABAHA,
Küveyt Dövlətinin Baş naziri*

Azərbaycan regional məsələlərin region dövlətləri tərəfindən həll edilməsinin tərəfdarıdır

Prezident İlham Əliyev İranın Milli Təhlükəsizlik üzrə Ali Şurasının katibini qəbul edib



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 8-də İran İslam Respublikasının Milli Təhlükəsizlik üzrə Ali Şurasının katibi Əli Əkbər Əhmədianı qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı Əli Əkbər Əhmədianın ölkəmizə səfərinin əlaqələrimizin inkişaf perspektivlərinin müzakirəsi üçün yaxşı imkan yaratdığını dedi.

Qəbula görə minnətdarlığını bildirən qonaq qeyd etdi ki, dost və qardaş Azərbaycanla səfər etməkdən məmnunluq duyur.

Əli Əkbər Əhmədian İran İslam Respublikasının Ali Rəhbəri Ayətullah Seyid Əli Xameneinin və Prezident Məsud Pezeşkiyanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirdi, onun da salamlarını İranın Ali Rəhbərinə və Prezidentinə çatdırmağı xahiş etdi.

Əli Əkbər Əhmədian vurğuladı ki, regionda Azərbaycan ilə İranın mədəni, tarixi, dini, o cümlədən sivilizasiya əla-

qələrinin oxşarı yoxdur və bu cür qədim əlaqələrə malik iki ölkə tapmaq mümkün deyil.

O, Azərbaycanın öz ərazilərini işğaldan azad etməsinə, ərazi bütövlüyünün və suverenliyimizin tam bərpa olunmasını qeyd edərək, bu münasibətə töbriklərini çatdırdı və bütün bunlara görə çox sevindiklərini dedi.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasında siyasi, iqtisadi, nəqliyyat, enerji və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edildi.

Prezident İlham Əliyev xalqlarımızın çox sıx tellərlə bir-birinə bağlı olduğunu deyərək, iki dövlət arasında dostluq və qardaşlıq münasibətlərinin inkişafının vacibliyini vurğuladı. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, ölkəmiz İran İslam Respublikası ilə əlaqələrin bütün sahələrdə inkişafına həmişə xüsusi əhəmiyyət verir. İranda yeni prezident seçkilərindən sonra Azərbaycanın bir neçə yüksək səviyyəli nümayəndə heyətinin bu ölkəyə səfər etdiyi məmnunluqla xatırlandı.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam təmin olunması və torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə bağlı töbriklərini görə təşəkkürünü bildirdi. Dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, Ermənistan işğal dövründə Azərbaycanın həmin ərazilərini darmadağın edib, mədəni və dini abidələrimizi, o cümlədən məscidlərimizi təhqirə məruz qoyub, ibadət ocaqlarında donuz və inək saxlayıb.

Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, ölkəmiz regional məsələlərin region dövlətləri tərəfindən həll edilməsinin tərəfdarıdır və bu xüsusda regional əməkdaşlıq xarakteri daşıyan 3+3 formatının təşəbbüskarı da məhz Azərbaycan Respublikasıdır. Regiondankənar xarici qüvvələrin regiona cəlb edilməsinin qəbul edilməz olduğu bir daha qeyd edildi.

Görüşdə "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin inkişaf etdirilməsinin və bu baxımdan Azərbaycan, Rusiya və İran arasında üçtərəfli əməkdaşlıq formatının vacibliyinə toxunuldu, Azərbaycanda bu istiqamətdə böyük həcmli yüklərin oldu-

ğu bildirildi. Həmçinin "Araz dəhlizi" layihəsi və bu çərçivədə Ağbend məntəqəsi istiqamətində, Araz çayı üzərində körpülərin və yol-nəqliyyat infrastrukturunun tikintisi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıldı, bu layihənin də regional nəqliyyat bağlantılarının inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıdığı qeyd edildi. Azərbaycan ilə İran arasında Araz çayı boyunca su elektrik stansiyalarının inşası layihələri müzakirə olundu. Azərbaycan, Rusiya və İran arasında elektrik xətlərinin birləşdirilməsi məsələsinə toxunuldu, bu istiqamətdə əməkdaşlıq üçün böyük potensialın olduğu vurğulandı.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında dostluq, qardaşlıq və mehriban qonşuluq prinsipi əsasında münasibətlərin bundan sonra da yüksələn xətt üzrə inkişaf edəcəyi qeyd olundu, yaxın gələcəkdə Azərbaycanla İran arasında hökumətlərarası komissiyanın növbəti iclasının keçiriləcəyi bildirildi. İclas çərçivəsində dövlət başçıları tərəfindən qeyd olunan konkret layihələrin müzakirəsi baxımından əlverişli imkan olacağına ümidvarlıq ifadə edildi.

Bakıda növbəti yenilənmiş həyətlər istifadəyə verilib

Yanvarın 8-də Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın və Bakı Media Mərkəzinin rəhbəri Arzu Əliyevanın iştirakı ilə paytaxtın Nizami və Xətai rayonlarında 3000-dən çox sakinin yaşadığı çoxmərtəbəli binaları əhatə edən yenilənmiş həyətlər sakinlərin istifadəsinə verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Leyla Əliyeva və Arzu Əliyeva IDEA könlülüləri ilə birlikdə həyətlərdə keçirilən ağacəkmə aksiyalarına qatılıb, həmin ərazilərdə yaşayan azyaşlı sakinlərə hədiyyələr təqdim edib.

"Bizim həyət" layihəsi çərçivəsində abadlaşdırılmış digər ərazilərdə olduğu kimi, yenidən qurulmuş növbəti həyətlərdə də sağlamlıq imkanları məhdud insanların rahat hərəkəti nəzərə alınb, bütün yaş qrupları üzrə uşaqların inkişafı üçün əlverişli şəraitin yaradılması, gənclərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkili və onlarda idmana marağın artırılması məqsədilə ərazidə süni örtüklü mini-futbol meydançası, müxtəlif idman qurğuları, şahmat meydançası, uşaqlar üçün oyun meydançası salınıb. Eyni zamanda həyətyanı sahələrdə söhbətqahlar, çoxsaylı oturmaqahlar, quş yuvaları və pişik evləri quraşdırılıb. Bundan əlavə, həyətlərdə yeni işıqlandırma dirəkləri, müşahidə kameraları quraşdırılıb, binaların fasad və blokların tam təmir olunub, asfalt və dam örtüyü, elektrik xətləri yenilənib. Həyətlərin ərazisindəki mövcud yaşıllaqların bərpası ilə yanaşı, müxtəlif növ ağaclar, kol bitkiləri öklərək yaşıllıq zolağı salınıb. Bu-



nunla yanaşı, həyətlərin ətrafında sıx bitən və havanın çirkənməsinin qarşısını almaq məqsədilə adi daşsarmaşığı və digər sarmaşan bitkilər öklərək "yaşıl sədlər" yaradılıb.

Xatırladaq ki, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2017-ci ildən etibarən "Bizim həyət" layihəsi icra olunur. Layihənin əsas məqsədi paytaxt ərazisində həyətlərin ekoloji cəhətdən təmiz və abad olması, yaşillıqların bərpası, mənalı istirahət mühitinin formalaşdırılması, sakinlər üçün təhlükəsiz və rahat yaşayış şəraitinin yaradılmasıdır. "Bizim həyət" layihəsi çərçivəsində bu günədək 156 ümumi yaşayış sahəsi abadlaşdırılaraq sakinlərin istifadəsinə verilib.

Qeyd edək ki, IDEA İctimai Birliyi həyətlərin abadlaşdırılması və yenidənqurma işlərinin aparılması istiqamətində sakinlərin təklif və mürciətlərini ictimai birliyə təqdim etməyə çağırır. Mürciətlərinizi IDEA İctimai Birliyinin qaynar xətti "1113" və ya e-mail ünvanına (info@ideacampaign.org) göndərməyiniz xahiş olunur.

"Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və dövlətə məxsus hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikasının adından və ya Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin adından aldığı qrantların reyestrinin aparılması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 1

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 29 noyabr tarixli 649-VIQD nömrəli Qanununun təbiiqi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Qrant haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbiiqi edilməsi barədə" 1998-ci il 13 iyun tarixli 720 nömrəli və "Texniki yardım və qrant alınmasına dair sənədlərin bağlanması və təsdiq edilməsi Qaydalarının təsdiq edilməsi haqqında" 2006-cı il 17 aprel tarixli 388 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 21 yanvar tarixli 1986 nömrəli Fərmanının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

1. "Mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və dövlətə məxsus hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikasının adından və ya Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin adından aldığı qrantların re-

yestrinin aparılması Qaydaları" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

2. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti bu Qərarın 1-ci hissəsi nəzərə alınmaqla "Dövlət informasiya ehtiyatları və sistemlərinin formalaşdırılması, aparılması, inteqrasiyası və arxivləşdirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi və elektron hökumətə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 12 sentyabr tarixli 263 nömrəli Fərmanının tələblərindən irəli gələn tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsinlər.

3. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və dövlətə məxsus hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikasının adından və ya Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin adından aldığı qrantların reyestrinin formalaşdırılması, aparılması, həmçinin fəaliyyətinin təşkili və inkişaf etdirilməsi üçün zəruri tədbirlər görsün.

4. Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi

Bakı şəhəri, 7 yanvar 2025-ci il

Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə birgə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2019-cu il 3 iyun tarixli 718 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Hökumət buludu" (G-cloud) Konsepsiyası"na uyğun olaraq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının və dövlətə məxsus hüquqi şəxslərin Azərbaycan Respublikasının adından və ya Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin adından aldığı qrantların reyestrinin "Hökumət buludu"nda yerləşdirilməsini təmin etsin.

5. Bu Qərarda dəyişiklik Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 6 oktyabr tarixli 2328 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "İcra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının layihələrinin hazırlanması, razılaşdırılması, qəbul edilməsi və dərc edilməsi qaydası haqqında Əsasnamə"nin 3.5-ci bəndinə uyğun edilə bilər.

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

"Digər dövlətdə yerləşən aviasiya personalının hazırlığı ilə məşğul olan tədris-təlim mərkəzlərinin tanınması Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 2

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Aviasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 22 dekabr tarixli 1058-VIQ nömrəli Qanununun təbiiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

2024-cü il 15 fevral tarixli 1 nömrəli Fərmanının 2.3.18-ci yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

"Digər dövlətdə yerləşən aviasiya personalının hazırlığı ilə məşğul olan

Bakı şəhəri, 7 yanvar 2025-ci il

tədris-təlim mərkəzlərinin tanınması Qaydası" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

"Hava gəmisində daşınması qadağan edilən əşya və maddələrin siyahısı"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin qərarı

№ 3

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Aviasiya haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 22 dekabr tarixli 1058-VIQ nömrəli Qanununun təbiiqi barədə"

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2024-cü il 15 fevral tarixli 1 nömrəli Fərmanının 2.3.23-cü yarımbəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti **qərara alır**:

Bakı şəhəri, 7 yanvar 2025-ci il

"Hava gəmisində daşınması qadağan edilən əşya və maddələrin siyahısı" təsdiq edilsin (*əlavə olunur*).

Əli ƏSƏDOV,

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı arasında hərbi təhsil sahəsində birgə layihələrin həyata keçirilməsi müzakirə olunub

Yanvarın 8-də Milli Müdafiə Universitetinin (MMU) rektoru general-mayor Gündüz Əbdülov Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı arasında hərbi təhsil sahəsində olan general-mayor Nayid Ataqan oğlu Əl-Mutairinin rəhbərlik etdiyi Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Milli Müdafiə Universitetinin nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bil-



dirilib ki, qonaqlara MMU-nun yaranma tarixi, təhsil sistemi və əsas fəaliyyət istiqamətləri ilə bağlı brifinq təqdim olunub. Həmçinin Azərbaycan Ordusunda hərbi təhsil sahəsində

aparılan uğurlu islahatların müsbət nəticələri barədə ətraflı məlumat verilib.

Görüşdə Azərbaycanla Səudiyyə Ərəbistanı Krallığı arasında hərbi təhsil istiqamətində qarşılıqlı təcrübə mübadiləsinin daha da genişləndirilməsi, birgə layihələrin həyata keçirilməsi, eləcə də maraq doğuran digər məsələlərə dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Milli Məclisin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupları və beynəlxalq parlament assambleyalarındakı nümayəndə heyətləri xarici dövlətlərin parlamentlərinə və parlament assambleyalarına məktublar ünvanlayıblar

Milli Məclisin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupları və beynəlxalq parlament assambleyalarındakı nümayəndə heyətləri xarici dövlətlərin parlamentlərinə və parlament assambleyalarına məktublar göndərirlər.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə bildirilib ki, məktublarda deyilir: "Məlum olduğu kimi, Ermənistan irqi ayrı-seçkilik və radikal millətçilik ideologiyası əsasında Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı genişmiqyaslı hüquq pozuntular törətmişdir. Ermənistanın sabiq prezidenti Levon Ter-Petrosyanın



23 iyul 1993-cü ildə etdiyi çıxışın bu günlərdə ortaya çıxması videoyazısı bunu bir daha göstərir. Levon Ter-Petrosyanın

prezident qismində səsləndirdiyi və onun özünün hakimiyyəti dövründə baş vermiş işğal və etnik təmizləməni dövlət siyasəti kimi təqdim edən bu çıxış,

sözündən cinayətlərə görə Ermənistanın dövlət kimi məsuliyyətini və bu cinayətlərin sistematik və müntəzəm şəkildə törədilməsi olmasını birmənalı şəkildə sübut edir".

Məktublarda bütün bunları və eləcə də Ermənistanın irqi ayrı-seçkilik və sülhə zidd siyasətinin davam etməsini nəzərə alaraq, xarici dövlətlərin parlamentlərinə və beynəlxalq parlament assambleyalarına Ermənistanı irqi siyasətdən, revanşizm və militarizm yolundan çəkindirmək və onun qərbi azərbaycanlıların qayıdışına şərait yaratması üçün bu dövlətə təzyiq etməyə çağırış ifadə olunur.

"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərbi Azərbaycana Qayıdış üzrə Təşəbbüs Qrupunun Bəyanatı

Məlum olduğu kimi, Ermənistanın 1987-ci ildə başladığı münaqişə Azərbaycan xalqını misilsiz əzablara düşürmüşdür. Ermənistanın təcavüzkar siyasəti nəticəsində bir milyondan artıq azərbaycanlı doğma yurdlarından didərgin salınmışdır. Azərbaycanlıların qaçqın və məcburi köçkün vəziyyətinə salınması münaqişənin yan təsiri deyil, Ermənistanın bərbəş hədəflədiyi və planlı şəkildə həyata keçirdiyi etnik təmizləmənin nəticəsidir.

Bu cinayətlərin kökündə Ermənistanın siyasi mühitində dərin kök salmış irqçilik dayanır. Ermənistanda irqçilik dövlət siyasəti kimi institusionalaşdırılıb. Bu dövlət öz ərazisində və otuz il ərzində işğal altında saxladığı Azərbaycan torpaqlarında total və sistemlik etnik təmizləmə həyata keçirib. Bundan əlavə, Ermənistan həmin ərazilərdə azərbaycanlıların mədəni irsini tam şəkildə məhv edib. Azərbaycanın təbii sərvətlərini, ictimai və şəxsi əmlakını talayib və Azərbaycan ərazilərini məqsədlə şəkildə kütləvi sayda minalarla çirkləndirib.

Ancaq irqi nifrətə, radikal millətçiliyə və zorakı ekstremizmə əsaslanan ideologiya bu cür genişmiqyaslı və rəhmsiz cinayətlərin törədilməsinə səbəb ola bilər.

Ermənistanın sabiq prezidenti Levon Ter-Petrosyanın 23 iyul 1993-cü ildə etdiyi çıxışın ortaya çıxması videoyazısı bunu bir daha sübut edir. Bu çıxışında Ter-Petrosyan azərbaycanlıların Ermənistandan və işğal edilmiş Azərbaycan ərazilərindən etnik təmizlənməsini "tarixi nailiyyət" kimi təsvir etmişdir. Onun bəyanatını olduğu kimi təqdim edirik:

"Ermənistan və Dağlıq Qarabağ erməni xalqının 600 il həll edilməyi problemi

həll etdi. Ermənistan və Artsax tamamilə əcnəbilərdən təmizləndi. Yenə deyirəm, bu, 600 illik problem idi və onun həlləməsi erməni xalqı hələ 600 il də bundan sonra hiss edəcək. Təsəvvür edin, bu gün Ermənistanda 180 min əcnəbi olsaydı, bu gün bizim dövlətimiz olmazdı. Zəngəzur qoruya, şimal-şərq rayonlarımızı qoruya, Sevan sahilini qoruya bilməzdik, burada bir neçə yeni muxtariyyətimiz olacaqdı. Yada salaçaq ki, azərbaycanlılar üç bölgədə çoxluq təşkil edirdi: Vardenis, Masis, Amasiya - bütün Zəngəzur zonasında onların sayı çox idi. Bu problem həll olundu".

Levon Ter-Petrosyanın prezident qismində səsləndirdiyi və onun özünün hakimiyyəti dövründə baş vermiş işğal və etnik təmizləməni dövlət siyasəti kimi təqdim edən bu bəyanat, sözündən cinayətlərə görə Ermənistanın dövlət kimi məsuliyyətini və bu cinayətlərin sistematik və müntəzəm şəkildə törədilməsini birmənalı şəkildə sübut edir.

Qeyd olunmalıdır ki, Ermənistanda hakimiyyətdə kimin olmasından asılı olmayaraq, bu siyasət dəyişmədən davam etmişdir. Levon Ter-Petrosyanın xələfi, keçmiş prezident, qaniçon hərbi canı Robert Koçaryan, azərbaycanlılarla ermənilərin "etnik və genetik uyğunsuzluğu" kimi irqi ideyaları təbliğ edirdi. Digər keçmiş prezident və hərbi canı Serj Sarkisyan isə 1992-ci ildə azərbaycanlı mülki şəxslərin Xocalıda qətlində oynadığı rolu ilə açıq şəkildə öyünür və nasist general Qaregin Njdenin faşist ideologiyasını rəsmi dövlət siyasəti kimi qəbul etmişdir. Vaxtilə "Qarabağ Ermənistanı" deyərək ilhaqçılıq siyasəti aparən hazırkı Baş nazir Nikol Paşinyan da Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıların qayıdışına imkan verməməklə, öz sələflərinin irqi siyasətini davam etdirir.

Qərbi Azərbaycan İcması Prezident İlham Əliyevin qərbi azərbaycanlılarla bağlı fikirlərinə dair bəyanat yayıb

Qərbi Azərbaycan İcması Prezident İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsində qərbi azərbaycanlılarla bağlı fikirlərini bəyanat yayıb.

AZƏRTAC bəyanatı təqdim edir: "Qərbi Azərbaycan İcması olaraq biz Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə 2025-ci il yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibəsində qərbi azərbaycanlıların sülh yolu ilə, təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə öz evlərinə qayıtmaq hüququnu təmin etməlidir. Biz Ermənistan hökumətindən yalan iddialar yaymağı dayandıрмаğı və Ermənistandan qovulmuş azərbaycanlıların legitim tələbləri ilə bağlı icmamızla substanziv dialoqa başlamasını tələb edirik".

Qərbi Azərbaycan İcması Prezident İlham Əliyevin regional sülh və təhlükəsizlik ilə bağlı ifadə etdiyi bəyanatı tam dəstəyimizi ifadə edirik.

Ermənistanın siyasi dairələrində hakim olan irqi ayrı-seçkilik və radikal millətçilik ideologiyası insan hüquqları və sülh üçün ən böyük təhdiddir. Ermənistanın birinci prezidenti Levon Ter-Petrosyanın 1993-cü ildə etdiyi, "Ermənistan və Qarabağın yad millətlərdən tamamilə təmizlənməsi"ni tarixi nailiyyət kimi təqdim edən çıxışının bu günlərdə yayılmış videoyazısı, ikinci prezident Robert Koçaryanın beynəlxalq təşkilatın tribunalsından "Azərbaycanlılar və ermənilər etnik cəhətdən uyğun-

suzdurlar" kimi irqi açıqlaması, üçüncü prezident Serj Sarkisyanın və onun partiyasının faşist Qaregin Njdenin "Tse-xakronizm" irqi ideologiyasından ruhlanması bu dövlətin mahiyyətini əks etdirir.

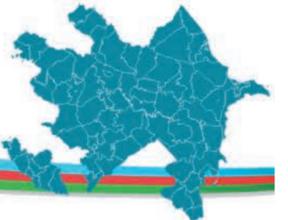
Biz Prezident İlham Əliyevin Ermənistanın həyata keçirdiyi genişmiqyaslı militarizasiya siyasəti ilə bağlı ifadə etdiyi narahatlığı bölüşür və rəsmi İrəvanın silahlanmaya son verməsi tələbini dəstəkləyirik. Aqressiv keçmiş malik irqi və revanşist ideologiyaların hökm sürdüyü Ermənistan hərbi güc ilə məsuliyyətsiz davrana bilmir və onun silahlanması yolverilməzdir.

Ermənistanın biz qərbi azərbaycanlılara qarşı törətdiyi tarixi ədalətsizlikləri tam inkar etməsindən çıxış etməsi siyasətinin heç bir perspektivi yoxdur.

Biz Ermənistan hökumətindən qərbi azərbaycanlıların deportasiyasına görə üzr istəməyi, Qərbi Azərbaycan İcması ilə dialoqa başlaması, qayıdışa şərait yaratması, Azərbaycan xalqına məxsus olan mədəni irsin dağıdılması və təhrif edilməsi siyasətinə son qoymağı, silahlanmanı dayandırmağı, üzünə götürdüyü öhdəliklərinə uyğun şəkildə kommunikasiya xətlərini açmağı tələb edirik".



Konstitusiyaya və Suverenlik İli 2025



"Xilaskarımız İlham Əliyev Şuşada hər gün bizə

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında yeni həyata başlayan



◆ Qarabağdan reportaj

- Gəl, qızım, gəl.
- Necəsiniz?
- Sağ ol, sən necəsan?
- Çox sağ olun, yaxşıyam.
- Gəl şəkil çəkdirək. Neçə yaşın var sənin?
- Mənim 15 yaşım var. Birini də bizim telefonla çəkdirə bilərsiniz?
- Olar, albətə.
- Yaşın sentyabrda məktəbə də gedəcəksən?
- Bəli. Sizin çox gözəl sözləriniz var: "Əziz Şuşa, sən azadsan. Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq. Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! Yaşasın Azərbaycan xalqı! Eşq olsun Azərbaycan xalqına, Azərbaycan Ordusuna!"
- 2024-cü ilin iyul ayının 5-i...
- Prezident İlham Əliyev Şuşa sakinləri ilə görüşür...
- Səmmimi keçən söhbətlərdə yuxarıda xatırladığımız dialoq xüsusən diqqəti cəlb etdi...
- Müzəffər Komandanın 15 yaşlı Üliyyə Kərimli ilə söhbəti...
- Şuşaya büilki ilk səfərimizdə elə ilk həmsöhbətimiz də Üliyyə oldu...

Prezidentə yaxınlaşanda həm həyəcanlı, həm də qürurlu idim

Biz Şuşaya çatanda qar yağdı. Amma buna baxmayaraq, Zəfərin zirvəsində həyat qaynayırdı.

İlk həmsöhbətimiz Üliyyə Kərimlinin çox pozitiv qız olduğunu hiss etmişdik. Elə söhbətimiz zamanı da bunun bir daha canlı şahidi olduq.

Əslən Şuşadan olan bu qəhrəman qız 2009-cu ildə Yevlax rayonunda anadan olub, 2015-ci ildə Yevlaxda yerləşən Ağdam 23 sayılı köçkün tam orta məktəbdə birinci sifə gedib. Ən böyük arzusu orta məktəbi Şuşada bitirmək olub. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev onun arzularını gerçəkləşdirib:

"Uşaq vaxtımdan arzu edirdim ki, kaş orta məktəbi Şuşada oxuyaydım. Allah arzumı reallığa çevirdi. İndi doğma elə obamda, Şuşada təhsil alıram.

Vətən müharibəsi davam edən zaman hər kəs Ali Baş Komandanın qələbə müjdələrini, tvitlərini diqqətlə izləyirdi. Mən isə onların hamısını əzbərləyirdim. Xəyal edirdim ki, bir gün Prezidentlə görüşsəm, bunların hamısını söyləyə bilərəm".

Tələlə gətirir ki, Üliyyə Kərimlinin ailəsi Şuşada yeni mənzillə təmin olunur və onlar doğma yurda qayıdılar. Prezidentin ötən ilin iyul ayında Şuşaya səfəri zamanı Üliyyənin bir arzusu da gerçəkləşir: "Keçən ilin iyul ayının 5-də Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev Şuşaya gəlmişdi. Hər kəsi salamlayırdı, necə yaşadığınızı soruşurdu. Yeni mənzillərinə köçən sakinlər evyanlarından Pre-

zidentə alqış səsləndirirdilər. Mən də bundan həvəslənib Prezidentə yaxınlaşdım. Çox həyəcanlı idim, həm də çox qürur hissi keçirdim. Ali Baş Komandana dedim ki, sizin sözlərinizi səsləndirmək istəyirəm. Çox sağ olsun, dedi ki, utanma, söylə. Mən də ürəklə onun fikirlərini bir daha səsləndirdim. Prezident məni qucaqlayıb öpdü və uğurlar arzuladı. Özümlə elə xoşbəxt hiss edirdim ki... Heç zaman bu qədər sevincli olmamışdım. Bu, həyatımın ən yaddaqalan günü oldu. Çox şükür ki, arzum gerçəkləşdi".

Prezident İlham Əliyevin 2024-cü ildə Şuşaya səfərləri

12 mart 2024

Şuşa rayonunun Turşsu qəsəbəsinin təməli qoyulub; VII "Xaribülbi" Beynəlxalq Musiqi Festivalının və "Şuşa - islam dünyasının mədəniyyət paytaxtı 2024" ilinin açılış mərasimi keçirilib.

Şuşanın baş planı ilə tanış olub, Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpə edilən Yaradıcılıq Mərkəzində "Heydər Əliyev və Qarabağ" sərgisinə baxıblar.

10-11 may 2024

Əhmədbəyli-Füzuli-Şuşa avtomobil yolunda birinci tunelin açılışı olub; Birinci yaşayış kompleksinin açılışı olub; Üçüncü yaşayış kompleksinin təməlləşmə mərasimi keçirilib; "Şirin su" hamamının bərpadan sonra açılışı olub; Mamayı məscidinin bərpadan sonra açılış mərasimi keçirilib;

Şuşa rayonunun Turşsu qəsəbəsinin təməli qoyulub; VII "Xaribülbi" Beynəlxalq Musiqi Festivalının və "Şuşa - islam dünyasının mədəniyyət paytaxtı 2024" ilinin açılış mərasimi keçirilib.

17 may 2024

İlham Əliyev və Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko Şuşa şəhərinə səfər ediblər; Azərbaycan ilə Belarusun birgə istehsalı olan avtobusa və Belarus Prezidentinin hədiyyə etdiyi traktorlara baxıblar;

Natəvanın, Bülbülün və Üzeyir bəy Hacıbəylinin işğal dövründə gülləbaran edilmiş heykəllərinə baxıblar; Prezidentlərə Şuşanın baş planı barədə məlumat verilib;

Dövlət başçıları Şuşadakı Yaradıcılıq Mərkəzində "Heydər Əliyev və Qarabağ" sərgisinə baxıblar; Bülbülün ev-muzeyində və Cıdır düzündə olublar.

5-6 iyul 2024

Prezident İlham Əliyev, ölkəmizdə səfərdə olan Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev və Qırğız Prezidenti Sadır Japarovla Şuşaya səfər ediblər;

Prezidentlər 23 binadan ibarət birinci yaşayış kompleksində və Aşağı Gövhər ağa məscidində olub, şəhəri gəziblər; Dövlət Xidmətləri Mərkəzinin, sətəmizləyici qurğular kompleksinin və Aşağı Gövhər ağa məscidinin, "İsa bulacağı" istirahət kompleksinin açılış mərasimləri olub.

20-21 iyul 2024

İlham Əliyev Şuşada 2-ci Qlobal Media Forumunda çıxış edib.

19-20 sentyabr 2024

Üzeyir bəy Hacıbəylinin ev-muzeyinin bərpadan sonra açılışı olub; Bayraq meydanının açılış mərasimi keçirilib.

5 yaşında Şuşadan çıxdı, məktəb direktoru kimi geri qayıtdı

İkinci həmsöhbətimiz Şuşa şəhəri 1 sayılı orta məktəbin direktoru Səbinə Gözəlova oldu. 1987-ci ildə Şuşada anadan olan Səbinə Gözəlova 5 yaşında türk etdiyi şəhərə direktor kimi qayıdıb.

Şuşanı 5 yaşında, 1992-ci ildə türk edən Səbinə Gözəlovanın ailəsi Bakı şəhərində məskunlaşıb. Səbinə Gözəlova Binəqədi rayonu 115 nömrəli orta məktəbdə təhsil alıb. Məktəbi bitirdikdən sonra Odlar Yurdu Universitetinin İngilis dili fakültəsinə daxil olub. Universiteti bitirdikdən sonra Azərbaycan Dillər Universitetinin İngilis dili pedaqoji fakültəsində təhsil alıb. Bir müddət sonra ERA tam orta ümumtəhsil məktəbində ingilis dili müəllimi kimi fəaliyyətə başlayıb.

2017-ci ildə Direktorların İşə Qəbulu Müsabiqəsində iştirak edərək Şuşa rayon 24 nömrəli məktəbə direktor təyin edildi. 9 il direktor və ingilis dili müəllimi kimi Şuşa rayon 24 nömrəli məktəbdə fəaliyyət göstərmişdir. 2023-cü il sentyabrın 14-də Şuşa şəhərində fəaliyyətə başlayıb. Yenidən bərpə olunmuş Şuşa şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbə təyinat alıb. Şuşadan 5 yaşında çıxan qız nə bilirdi ki, illər sonra doğma yurduna məktəb direktoru kimi qayıdacaq...

Səbinə Gözəlova deyir ki, ötən il may ayının 10-da Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Şuşada birinci yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib və onlarla bu şəhərə köçmüş ilk sakinlərin tarixi görüş xoşbəxtliyi ona da qismət olub, həyatında ən xoş xatirə kimi qalıb:

"İnsanın həyatında əlamətdar günlər çox olur. Amma xilaskar komandanla, Mehriban xanım Əliyevə ilə görüşmək həyatımın ən yaddaqalan, unudulmaz anları oldu. Həm sevincli, həm kədərli, həm də qürurluyduq. Doğma yurdumuzda evimizin açılışını bizlərə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və onun xanımı Azərbaycan Respublikasının



Üliyyə KƏRİMLİ:

- Vətən müharibəsi davam edən zaman hər kəs Ali Baş Komandanın qələbə müjdələrini, tvitlərini diqqətlə izləyirdi. Mən isə onların hamısını əzbərləyirdim. Xəyal edirdim ki, bir gün Prezidentlə görüşsəm, bunların hamısını söyləyə bilərəm. Keçən ilin iyul ayının 5-də Prezident Şuşaya gəlmişdi. Hər kəsi salamlayırdı, necə yaşadığınızı soruşurdu. Yeni mənzillərinə köçən sakinlər evyanlarından Prezidentə alqış səsləndirirdilər.

Mən də bundan həvəslənib Prezidentə yaxınlaşdım. Çox həyəcanlı idim, həm də çox qürur hissi keçirdim. Ali Baş Komandana dedim ki, sizin sözlərinizi səsləndirmək istəyirəm. Çox sağ olsun, dedi ki, utanma, söylə. Mən də ürəklə onun fikirləri bir daha səsləndirdim. Prezident məni qucaqlayıb öpdü və uğurlar arzuladı. Özümlə elə xoşbəxt hiss edirdim ki... Heç zaman bu qədər sevincli olmamışdım. Bu, həyatımın ən yaddaqalan günü oldu. Çox şükür ki, arzum gerçəkləşdi.



Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevə təqdim etdi. Həmin an keçirdiyim hisslər çox qürurverici, sevincli idi. O an ürəyimdə yalnız bir sözü dedim: "Bu gün Şuşa uğrunda canından keçmiş hər bir qəhrəmanımızın ruhu çox şadırd. Eləcə də atam Mikayıl Gözəlovun.

Arzuladığım, hər zaman təşəkkürümü bildirmək istədiyim bir görüş oldu. Xoş təəssürlərlə ayrıldıq. Ali Baş Komanda-

nımız və Mehriban xanım tərəfindən açılan təqdim olunan evim mənim üçün çox doğma, çox əzizdir. Çünki məhz o evi ən əziz insanlar təqdim etdi, həm də o ev ən əziz, ən doğma şəhərimizdə yerləşir. Artıq bir ildən çoxdur ki, Şuşa şəhərində iş fəaliyyətimə başlamışam. Şuşamızın parلاق gələcəyi üçün, gələcək nəsilləri mü-kəmmal səviyyədə yetişdirmək üçün ürəklə fəaliyyət göstərirəm. Ali Baş Komandanımıza daim minnətdarıq".

Direktor deyir ki, Prezident İlham Əliyev 2025-ci il ölkəmizdə "Konstitusiyaya və Suverenlik İli" elan edib. Dövlət başçısının imzaladığı sərəncamda deyilir ki, bu gün Azərbaycan Respublikası xalqımızın milli maraqlarını rəhbər tutaraq, yeni real-lıqlar şəraitində müstəqil siyasətini daha cəsarətlə, prinsipliqlə davam etdirir, Konstitusiyamızın tələblərinə və öz suveren hüquqlarına əsaslanaraq, qarşıda duran strateji hədəflərə doğru inamla irəliləyir: "2025-ci il Konstitusiyamızın qəbul edilməsinin 30-cu və Vətən müharibəsində qələbəmizin 5-ci ildönümünə təsadüf edir. "Bu xoş xəbəri Zəfərimizin zirvəsi sayılan Şuşa şəhərində eşitməyin böyük mənası vardı. Şanlı Zəfərimizin 5 illik yubileyini, Konstitusiyamızın qəbul edilməsinin 30-cu ildönümünü möhtəşəm təntənə ilə qeyd edəcəyik".

"Şuşanın azadlığından sonra sanki mən də yenidən doğulmuşam"

Səfərov Aydın Nüsrət oğlu. 1952-ci ildə Bərdədə anadan olub. Babaları, anası Şuşada doğulub. Anası Fəridə Qasımova məşhur Ağamirovlar nəslindəndir. Bir tərəfi də Üzeyir bəy Hacıbəyli, Cabbar Qaryaqdıoğlu qohum düşür. Bunların hamısını Aydın müəllimə anası danışıb. Özü isə Şuşanı belə xatırlayır: "İndiki Qarabağ hotelinin yerində bizim qədim höyət evlərimiz olub. Hər yayı Şuşada, Cıdır düzündə keçirirdik. May ayından avqustun sonuna qədər Şuşada qalırdıq. Uşaq illərimizdə Cıdır düzündə, İsa bulacağında, Kirs dağında xoş günlər keçirirdik. Şuşa xeyallarımızın şəhəri olub. Allaha min şükürlər olsun ki, xilaskar Prezidentimiz bizə yenidən Şuşanı görməyi nəisib etdi. Artıq qocalmışdım.





Konstitusiyaya və Suverenlik İli 2025



Zəfərin və Suverenliyin təntənəsini yaşadır"

sakinlər Xilaskar Komandanlarına minnətdarlıq edirlər



Səbinə GÖZƏLOVA:

- Xilaskar komandanla, Mehriban xanım Əliyeva ilə görüşmək həyatımın ən yadda qalan, unudulmaz anları oldu. Həm sevincli, həm kədərli, həm də qürurluyduq. Doğma yurdumuzda evimizin açarlarını bizlərə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və onun xanımı Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-

prezidenti Mehriban xanım Əliyeva təqdim etdi. Həmin an keçirdiyim hisslər çox qürurverici, sevincli idi. O an ürəyimdə yalnız bir sözü dedim - bu gün Şuşa uğrunda canından keçmiş hər bir qəhrəmanımızın ruhu şadıddır.

Azərbaycan, hər zaman təşəkkürümü bildirmək istədiyim bir görüş oldu. Xoş təəsüratlarla ayrıldıq. Ali Baş Komandanımız və Mehriban xanım tərəfindən açarları təqdim olunan evim mənim üçün çox doğma, çox əzizdir. Çünki məhz o evi ən aziz insanlar təqdim etdi, üstəlik də, o ev ən aziz, ən doğma şəhərimizdə yerləşir. Artıq 1 ildən çoxdur ki, Şuşa şəhərində iş fəaliyyətinə başlamışam. Şuşamızın parlaq gələcəyi üçün, gələcək nəsilləri mükəmməl səviyyədə yetişdirmək üçün daim fəaliyyətdəyəm. Ali Baş Komandanımıza daim minnətdarlıq.



Güman etmirdim ki, bir də Şuşanı görürəm... Allah Azərbaycan xalqına elə bir qüdrətli lider yetirdi ki, söndürülən çiraqlarımızı yenidən yandırdı, sevincimizdən ömrümüzü bir qədər də uzandı. Var olsun cənab İlham Əliyev! Onun Şuşada gələcəkdə çox möhtəşəm heykəlinin ucaltmasını istərdim. Çünki İlham Əliyev Qarabağın xilaskarıdır. Şuşa abadlaşmağa başlayandan və yollar açıldıqdan sonra Aydın müəllim hər həftə Şəhəri ziyarət edir. Deyir ki, sanki yenidən doğulub: "Vallah məni qınamaq, elə bildirdim ki, qocalmışam, ölümlə qapının astanasındadır. Amma Zəfər məni tamam dəyişdi. Hər gördüyümə körpə uşaq kimi sevinirəm və sanki cavanlaşıram. Mənə ən çox təsir edən məqam Ali Baş Komandanın söylədiyi "Əziz Şuşa, sən azadsan!" nidası oldu. Necə höknür-höknür ağladım... Heç vaxt sevincimdən bu qədər və bu dərəcədə ağlamamışdım".

Aydın Səfərov indi bir baba kimi nəvələrini Şuşaya gətirir və onlara əsl yurd, Vətən sevgisinin nə olduğunu aşılayır və bundan da zövq alır.

"Hər gün İlham Əliyevə dua edirik"

Ağsaqqalın xoş xatirələrini dinləmək əhvali-ruhiyyəyimizi bir qədər də yüksəltdi. Şuşada yeni salınmış yaşayış kompleksinə üz tuturuq. Bizə evinə qonaq dəvət edən Günay Kərimova çox maraqlı həyat hekayətini danışır. 1976-cı ildə Şuşada anadan olan Günay 1 saylı orta məktəbdə təhsil alıb. İşğal səbəbindən təhsilini Bakıda davam etdirib. 33 ildən sonra isə yenidən doğma Şuşaya qayıdıb. Bu dəfə xoşbəxt, ailəli, külfətli...

"33 il çəkdi Şuşasız illərimiz. Bu günlərdə çox əziyyətlər, məşəqqətlər çəkdi. Onu ancaq yaşayanlar bilər... Amma çox şükür ki, artıq həyatımızın xoş günləri başlayıb. Azərbaycanın Müzəffər Ali Baş Komandanı, onun qüdrətli ordusu bizə bu xoşbəxtliyi yaşadanlardır. Biz ümidimizə də itirmişdik. Çünki elə bildirdik ki, erməni haranı qaytarsa da, Şuşanı verməz. Amma Prezidentimiz dedi ki, "Şuşasız bizim işimiz yarımcıq qalardı". Demək ki, Şanlı Zəfərimizdə Şuşanın azadlığı ön mühüm plan olub. Buna görə də hər gün Allaha yalvarıb İlham Əliyevə dua edirik.



Günay KƏRİMOVA:

- Çox şükür ki, artıq həyatımızın xoş günləri başlayıb. Azərbaycanın Müzəffər Ali Baş Komandanı, onun qüdrətli ordusu bizə bu xoşbəxtliyi yaşadanlardır. Prezidentimiz dedi ki, "Şuşasız bizim işimiz yarımcıq qalardı". Demək ki, Şanlı Zəfərimizdə Şuşanın azadlığı ön mühüm plan olub. Buna görə də hər gün Allaha yalvarıb İlham Əliyevə dua edirik.

dua edirik. Sağ olsun ki, bizi Şuşamıza qovuşdurdu. İndi 3 otaqlı mənzilimizdə, öz doğma evimizdə, yurdumuzda qurub-yaratmaq bizim boynumuzda düşür. Çalışacağıq ki, biz də öz missiyamızı şərəflə yerinə yetirək.

Bu anda qapının zəngi çalınır, içəri Günay xanımın qohumu Şükufə Kərimova daxil olur. O da bu binada yeni mənzillə təmin olunub. Şükufə xanım söhbətimizə qoşulur. Günay xanım isə deyəsən, qəzetləri axtarmağa yollanır...

Bu arada Günay xanımın yoldaşı Sərdar Kərimov da mənzilə daxil olur. Salamlaşıb özümü təqdim edirik. Sərdar Kərimov Birinci Qarabağ müharibəsi vətərandır. Hazırda Şuşada Mənzil Kommunal Təmizlik Xidmətində çalışır. Dediynə görə, indiki ordumuzla, əvvəlki ordumuz arasında dağlar qədər fərq var: "O zaman da döyüşlər gedirdi... Qələbələr qazanırdıq, şəhid vəsək də, çəkinmədik, zirehi texnikaya qarşı atıcı silahlarla döyüşürdük. Amma başıpozuqluq, yiyəsizlik, vahid komandanlığın olmaması bizi məğlubiyyətə apardı. Özümlə döyüşlərdə olduğum üçün həqiqət deyirəm. Döyüş ruhu olsa da, satqınlıq, əmrə tabe olmamaq torpaqlarımızın itkisi ilə nəticələndi. Budəfəki Vətən müharibəsində isə vahid komandanlıq, "Dəmir yumruq" əməliyyatı çox yüksək səviyyədə idi. Azərbaycan ilk "Smart" müharibə apararı ölkə kimi dünyaya hərbi tarixinə yazdırdı. Şuşanın alınması əməliyyatı hələ də müzakirə edilir. Var olsun Azərbaycanın Müzəffər Komandanı və onun qüdrətli ordusu! Şəhidlərimizin ruhu şad olsun".

Şükufə Kərimova Şuşada 1 saylı orta məktəbi bitirdikdən sonra işğal dövrü başlayıb. Onlar da Bakıda müvəqqəti məskunlaşdı. "Biz də məcburi köçkün həyatı yaşamışıq. Necə ağır günlər görmüşük... Əzizlərimizi, qohumlarımızı itirmişik... 32 ildən sonra yenidən Şuşaya qayıtmışıq. Şükürlər olsun bu günümüzdə. Həyat yoldaşım Əli Kərimov artıq 2 ildir Şuşada çalışır. O da Mənzil Kommunal Təmizlik Xidmətində işlə təmin edilib. Çalışırıq ki, Şuşamızın bundan sonrakı inkişafına nəsə-bir töhfə verək. Övladlarımızı əsl vətənpərvər böyüdək ki, düşməne bir də aman verməsinlər".

Kərimovlar ailəsində səmimi söhbətimizi saatlarla davam etdirə bilirdik, amma geri qayıtmalı olduğumuz üçün "yolcu yolda gərəkdir" deyib, sağollaşaraq ayrılmaq məcburiyyətində qaldıq.

Kərimovlar ailəsində səmimi söhbətimizi saatlarla davam etdirə bilirdik, amma geri qayıtmalı olduğumuz üçün "yolcu yolda gərəkdir" deyib, sağollaşaraq ayrılmaq məcburiyyətində qaldıq.

Şuşaya keçən il 369 ailə, 1388 nəfər köçürüldü

Göründüyü kimi, Şuşada artıq həyat qaynaq. Mədəniyyət paytaxtımızda həm quruculuq işləri davam edir, həm də yerli sakinlərin ara-sıra məskunlaşdığı digər rayon və şəhərlərdən geri qayıdışı həyata keçirilir.

Ötən il Şuşaya 12 köç karvanı yola düşüb. Mayın 10-dan başlayaraq dekabrın 23-dək Şuşaya 369 ailə 1388 nəfər köçürüldü.

Prezidentin Şuşaya hər səfərində yeni müəssisələrin təməli qoyulur, hazır olanların açılışları edilir. Ötən il dövlət başçısı Şuşaya 6 dəfə səfər edib. Həmçinin bu səfərlərdə Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev və Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov iştirak ediblər.



Ötən il İlham Əliyev iyulun 20-21-də Şuşada keçirilən 2-ci Qlobal Media Forumunda çıxış edib.

2024-cü ildə Prezident və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı ilə Şuşada bir çox açılış və təməlləşmə mərasimləri olub. Şuşada Dövlət Xidmətləri Mərkəzinin, Şuşa suturemizləyici qurğular kompleksinin, həmçinin Üzeyir bəy Hacıbəylinin ev-muzeyinin, Aşağı Gövhər ağa məscidinin, Bayraq meydanının, "İsa bulacağı" istirahət kompleksinin, "Şirin su" hamamının, Mamayı məscidinin, birinci yaşayış kompleksinin açılışları olub, eləcə də 23 yaşayış kompleksinin tikintisinə başlanılıb.

Şuşada quruculuq işləri, əslində, İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan dərhal sonra başlayıb. İlk növbədə Şuşaya yol çəkilib - Zəfər yolu... İndi isə daha geniş magistral avtomobil yolu çəkilir. Yeddi tunel, doqquz viadukt, bir çox körpüsü olan dördzolaqlı mükəmməl bir yol çəkilir və yəqin gələcək ilin sonuna qədər o da hazır olacaq.

Ötən il mayın 10-da Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşada birinci yaşayış kompleksinin açılışında səhərə keçmiş ilk sakinlərlə görüşdə dövlətimizin başçısı bildirib ki, bu gün Şuşanın yeni tarixi başlayır. Hələ Şuşa işğaldan azad olunduqda xalq müraçitiyində söylədiyi bu fikirlər - "Əziz Şuşa, sən azad-

san! Əziz Şuşa biz səni dirçəldəcəyik!" kəlamları 4 il sonra gerçəkliyə çevrilir. Bu gün biz dirçəldilən Şuşanı görürük. Şuşa getdikcə daha da möhtəşəm libasə bürünür. Bütün evlər gözəl memarlıq üslubunda - Şuşanın ənənəvi üslubunda inşa edilir. Uzun fasilədən sonra şuşalılar burada rahat yaşayacaq, yaradacaq, quracaq, öz doğma şəhərlərinin tarixi sınımasını qoruyacaqlar.

Onu da deyək ki, Şuşada təkcə bu özəl binalar deyil, çox genişmiqyaslı quruculuq işləri gedir. Ötən il mayın 10-da üçüncü yaşayış kompleksinin təməli qoyulub. 2023-cü il mayın 10-da ikinci yaşayış kompleksinin təməli qoyulmuşdu. Birinci yaşayış kompleksində 450, ikincidə 300-ə yaxın, üçüncüdə isə 500-ə yaxın mənzil inşa ediləcək. Onun bir hissəsi artıq hazırdır.

Reportajımızı yekunlaşdırarkən Prezident İlham Əliyevin Şuşa sakinləri ilə ilk görüşündə səsləndirdiyi fikirləri xatırladıq. Yeni mənzillərin açarlarını təqdim edərkən Prezident dedi ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələri növbəti Azərbaycanın, Qafqazın, dünyanın ən gözəl yerlərindən biri olacaq - ən müasir, ən rahat, ən gözəl... Buranın təbiəti, gözəl mənzərələri, yaşillıqlar, bulaqlar müasir və eyni zamanda ənənəvi üslubda inşa edilən binalarla tamamlanır: "Elə bir rahat şəhər yaradılır ki, əminəm, hər birimiz, hər bir azərbaycanlı bununla fəxr edəcək. Bir də ha demək istəyirəm, biz azad edilmiş bütün torpaqlarda genişmiqyaslı proqramları icra edirik. Bu gün artıq Şuşa altıncı yaşayış yeridir ki, keçmiş köçkünlər buraya qayıdıb. Bu gün, eyni zamanda Laçının Sus kəndində də keçmiş köçkünlərin qayıdışı nəzərdə tutulur və ilin sonuna qədər ən azı 20 yaşayış məntəqəsində artıq həyat bərpə ediləcək".

Bu gün həqiqətən də İlham Əliyev Şuşada tariximizi yaşadır. Müasirliklə qədimliyin harmoniyası əsasında qurulan Zəfərimizin zirvəsi həm də mədəniyyətimizin paytaxtı kimi dünyanın dialoq, əməkdaşlıq mərkəzi olaraq tanınmaqdadır.

Elə bu xoş mənzərələri görmək, Şuşaya qayıdan sakinlərin ürək dolu fikirlərini eşitmək təəsüratlarımızı daha da yüksəltdir və bu xoş ab-havadə Bakıya qayıdırıq.

Rəşad BAXSƏLİYEV,
Lazım QULİYEV,
"Azərbaycan"

Bakı-Şuşa-Bakı

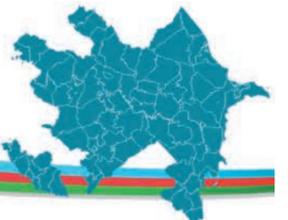
2024-cü ildə Şuşaya köçən sakinlərin statistikasi

10 may 2024-cü il - 20 ailə, 88 nəfər;	7 sentyabr 2024-cü il - 27 ailə, 91 nəfər;
14 may 2024-cü il - 38 ailə, 136 nəfər;	8 oktyabr 2024-cü il - 16 ailə, 60 nəfər;
25 may 2024-cü il - 32 ailə, 125 nəfər;	04 dekabr 2024-cü il - 49 ailə, 166 nəfər;
30 may 2024-cü il - 15 ailə, 57 nəfər;	21 dekabr 2024-cü il - 49 ailə, 191 nəfər;
12 iyun 2024-cü il - 21 ailə, 85 nəfər;	23 dekabr 2024-cü il - 51 ailə, 208 nəfər.
30 iyul 2024-cü il - 21 ailə, 79 nəfər;	
05 sentyabr 2024-cü il - 30 ailə, 102 nəfər;	
Ümumilikdə - 369 ailə, 1388 nəfər	





Konstitusiyaya və Suverenlik İli 2025



Azərbaycan Türkiyənin ən böyük xarici investorudur

"SOCAR Türkiyə"nin bu ölkədə yatırdığı sərmayənin həcmi 18,5 milyard dollara çatıb

"SOCAR Türkiyə" uzun illərdir ki, Türkiyənin ən böyük xarici investoru və ən böyük inteqrasiya olunmuş sənaye qrupudur. Belə ki, fəaliyyətə başladığı 2008-ci ildən ötən müddət ərzində şirkətin Türkiyəyə yatırdığı investisiya 18,5 milyard dollara çatıb. Investisiya xərcləri "Star" Neft Emalı Zavodu üzrə 6,7 milyard, TANAP üzrə 6,31 milyard, "Petkim" özəlləşdirməsi üzrə 2,04 milyard dollar təşkil edir. Azərbaycanın sərmayəsi ilə ərsəyə gələn şirkət 10 min nəfərdən artıq insanı işlə təmin edib.

32 şirkəti özündə birləşdirən "SOCAR Türkiyə"

Bu barədə məlumatı Azərbaycanın media nümayəndələri üçün İstanbulda keçirilən mətbuat konfransında "SOCAR Türkiyə"nin baş icraçı direktoru Elçin İbadov verdi. Diqqətə çatdırıldı ki, "SOCAR Türkiyə"yə 32 şirkət daxildir və onlar 3 qrupa bölünür. Şirkətlərin bir qrupu emal və neft-kimyaya üzrə fəaliyyət göstərən şirkətlərdir. Bunlara STAR NEZ, Petkim, SOCAR Petrol Ticarət, SOCAR Depolama, SOCAR Ar-İn və İnnovasiya, Azoil Petrolçuluq və SOCAR Dənizçilik kimi şirkətlər daxildir.

Digər bir qrupa təbii qaz paylayıcı, habelə qazın idxalı, qaz və elektrik enerjisinin topdan satışı üzrə fəaliyyət göstərən şirkətlər daxildir. Bunlara Bursaqaz, Kayseriqaz, SOCAR Enerji Ticarət, STDGYAŞ və BOS Enerji şirkətləridir. SOCAR Terminal və Petlim, SOCAR Fiber, SOCAR Broker, SOCAR Gəmi Agentliyi isə "SOCAR Türkiyə"nin başqa bir qrup müəssisələridir və onların hər biri "SOCAR Türkiyə"nin uğurlu fəaliyyətində mühüm paya sahibdir.

Egey zonasının ən böyük sənaye müəssisəsi

Yatırılan investisiyaların həcmindən də görünür ki, "Star" NEZ, TANAP və "Petkim" "SOCAR Türkiyə"nin ən böyük və aparıcı fəaliyyət sahələridir.

Mətbuat konfransında diqqətə çatdırıldı ki, 2018-ci ildən fəaliyyətə başlayan "Star" NEZ Türkiyədə tək nöqtəyə edilən ən böyük real sektor investisiyasıdır. Burada dizel, nafta, aviyaşya yanacağı və LPG kimi müxtəlif neft məhsulları istehsal olunur. Zavodun 2023-cü ildə istehsal gücündən istifadə əmsali 117,1 faiz təşkil edib və elə həmin il Türkiyənin emal olunmuş neft



məhsullarına olan ehtiyacın təxminən 18 faizini qarşılayıb. 2024-cü ilin sonundan etibarən isə zavodda xam neftin emal həcmi ildə 13 milyon tona çatdırılıb. Habelə STAR NEZ-in istehsal etdiyi illik nafta ilə Petkimin xammal ehtiyacı demək olar ki, tam olaraq ödənilir.

STAR NEZ Türkiyənin ilk "Strateji İnvestisiya Təşviqi" Sertifikatına sahibdir və 2021-ci ildə Dünya İqtisadi Forumunun "Global Lighthouse Network" platformasına qoşulan ilk neft emalı zavodudur. Bu müəssisə Egey Zonası Sənaye Palatasının 2023-cü il üzrə 100 Ən Böyük Şirkət siyahısında birinci yerdə qərarlaşmışdır. İstanbul Sənaye Palatası tərəfindən hazırlanan "Türkiyənin 500 Ən Böyük Sənaye Müəssisəsi" 2023 Araşdırmasında isə STAR NEZ üçüncü yeri tutub. Bunlardan başqa, STAR NEZ "Capital" jurnalının hər il Türkiyənin ən böyük şirkətlərini açıqladığı "Capital 500" siyahısında 2023-cü ildə 11-ci, Türkiyənin ən yaxşı 500 şirkətinin sıralandığı prestijli "FORTUNE 500 Türkiyə 2023 Araşdırması"nda yenə 11-ci yeri tutmuşdur.

"SOCAR Türkiyə"nin ölkədəki qaz biznesinə investisiyalarının ümumi həcmi 209 milyon dollar təşkil edir. Mətbuat konfransında bu barədə danışan Elçin İbadovun sözlərinə görə,



"Bursaqaz" qazpaylayıcı şöbələrinin uzunluğu 7703 kilometr, "Kayseriqaz" qazpaylayıcı şöbələrinin uzunluğu 7118 kilometr təşkil edir. "Bursaqaz"ın abunəçilərinin sayı 1,2 milyon, "Kayseriqaz"ın abunəçilərinin sayı 700 mindir.

TANAP-la indiyədək 73,54 milyard kubmetr Azərbaycan qazı nəql edilmişdir

Trans-Anadolu Qaz Boru Kəməri (TANAP) istismara verildəndən 31 dekabr 2024-cü ilədək Türkiyə və Avropaya 73,54 milyard kubmetr Azərbaycan qazı nəql edilmişdir. Mətbuat konfransında bu barədə danışan E.İbadov deyib ki, bu həcm 30,8 milyard kubmetri Türkiyəyə, 42,74 milyard kubmetri isə Avropaya göndərilib.

O həminin bildirdi ki, TANAP-ın imkanları ildə 16 milyard kubmetr qaz nəqlini nəzərdə tutur. Nəql edilən 16 milyard kubmetr təbii qazın 6 milyard kubmetri Eskişehir və Trakya'dakı iki nöqtədə milli şəbəkəyə qoşularaq Türkiyədə istifadə olunur. 10 milyard kubmetr təbii qaz isə TAP vasitəsilə Avropaya çatdırılır.

Lakin texniki cəhətdən TANAP-ın ötürücülük imkanlarını ildə 30-32 milyard kubmetrə çatdırmaq mümkündür.

"Bunun üçün əlavə boru kəmərinin tikintisi tələb olunmur, təkə boruda təzyiqli artırmaq kifayətdir ki, bu da investisiya tələb edir. Avropa ölkələri tərəfindən hələ qərar (qaz kəmərinin ötürücülük qabiliyyətinin 2 dəfə artırılması ilə bağlı) qəbul edilməyib, hazırda layihə təhlil edilir", - deyər E.İbadov əlavə edib.

Qeyd edək ki, TANAP Azərbaycanın İtaliyaya qədər uzanan 3500 kilometrlik Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) və Trans-Adriatik Boru Kəməri (TAP) ilə birlikdə "Cənub qaz dəhlizi"nin mühüm hissəsidir. Regionun ən uzun (1811 kilometr) və ən böyük diametrlili (56") təbii qaz kəməri olan TANAP-ın Türkiyə-Yunanistan sərhədində TAP ilə birləşməsindən sonra Azərbaycan qazı Albaniya və Adriatik dənizindən keçərək İtaliyaya çatır.

"Petkim" 48 ölkəyə ixracat həyata keçirir

"SOCAR Türkiyə"nin aparıcı müəssisələrindən olan "Petkim" Türkiyənin ilk və yeganə inteqrasiya olunmuş neft-kimyə müəssisəsidir. Bu müəssisə 48 ölkəyə ixracat həyata keçirir. Bu barədə məlumat İstanbulda keçirilən mətbuat konfransında "SOCAR Türkiyə" Emal və Neft-Kimyə Biznes Vahidinin rəhbəri və Petkimin baş direktoru Kənan Mirzəyev tərəfindən təqdim edilən "Master Plan"da yer alıb.

Qeyd olunub ki, "Petkim" in 15 əsas istehsal müəssisəsi 3,6 milyon ton maksimum istehsal gücünə malikdir və burada 60-a yaxın müxtəlif növ məhsul istehsal olunur. Bunun nəticəsində ki, "Petkim" Türkiyənin neft-kimyə məhsullarına olan ehtiyacının təxminən 10,8 faizini qarşılayır.

"Petkim" son 5 ildə orta hesabla 2,6 milyon ton ümumi hasilat əldə edib. 2022-ci ilin sonunda isə müəssisə 6,5 milyard lira ilə 58 illik tarixinin xalis mənfəət rekordunu qırıb. 2022-ci ildə həyata keçirilən Planlı Əsaslı Təmir və Xlor Alkali & VCM qurğularının müvəqqəti dayandırılmasına baxmayaraq, müəssisə 2022-2024-cü illər arasında hər il orta hesabla 2,2 milyon ton məhsul istehsalına nail olub. Bu yüksək istehsal həcmi "Değer Benim" kimi dəyər yaratma platformaları, rəqəmsallaşma və neft emalı neft-kimyə inteqrasiyası kimi əsas elementlər sayəsində qazanıb. Bərpaolunan enerji potensialından səmərəli istifadə məqsədilə 2017-ci ildə 51 meqavat gücündə "Petkim Külək-Elektrik Stansiyası" istifadəyə verilib.

Onu da qeyd edək ki, Petkim 2020-ci ildə Dünya İqtisadi Forumunun "Global Lighthouse Network" platformasına seçilib. 2023-cü ildə isə Türkiyə İxracatçıları Məclisinin "Ən Yaxşı 1000 İxracatçı" siyahısında 40-cü yeri tutub, Egey Zonası Sənaye Palatasının "100 Ən Böyük Şirkət" siyahısında üçüncü yeri tutub. İxracatçıları Birliklərinin "2023 İxracatın Ulduzları" siyahısına görə isə həm ümumi, həm də kimya kateqoriyasında birinci olub. Bunlardan başqa, "Petkim" İstanbul Sənaye Palatasının hazırladığı "Türkiyənin 500 Ən Böyük Sənaye Müəssisəsi 2023" siyahısında istehsalat satışa görə 35,9 milyardlıq satışla 30-cu sırada yer alıb, "FORTUNE 500 Türkiyə 2023" araşdırmasında 36-cı yeri tutub. "Capital" jurnalının hər il nəşr etdiyi və Türkiyənin ən böyük şirkətlərini siyahıya alan "Capital 500" siyahısında isə 2023-cü ildə 48-ci yerdə qərarlaşıb.

"SOCAR Türkiyə" öz nümunəvi fəaliyyəti ilə Türkiyə iqtisadiyyatına böyük töhfələr verir. Ən əsası odur ki, şirkət öz uğurları ilə Azərbaycanın adını yüksəldir. Lakin "SOCAR Türkiyə" bu müvəffəqiyyətlərlə kifayətlənmək fikrində deyil. Bunu şirkətin 5 illik strateji hədəfləri də təsdiq edir. Yüksək səviyyəli inteqrasiya olunmuş emal və neft-kimyə şirkəti olmaq, təbii qaz və elektrik təchizatında fasiləsiz və səmərəli xidməti təmin etmək, korporativ dəyərlərini artırmaq, dəyər yaratmağa davam etmək, dayanıqlılıq və gələcəyin enerjisi ilə böyümək "SOCAR Türkiyə"nin qarşısına qoyduğu hədəflərdir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Bakı-İstanbul-Bakı

Xarici media Prezident İlham Əliyevin müsahibəsinə geniş yer ayırıb

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsində səsləndirdiyi fikirlər Türkiyə mediasında geniş işıqlandırılıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, xəbər agentlikləri, qəzetlər, informasiya portalları və televiziya kanalları Azərbaycan rəhbərinin Ankara ilə Bakının sıx əməkdaşlığı, Türkiyə sərhədləri yaxınlığında terror təhlükəsinin yolverilməzliyi barədə sözlərinə xüsusi diqqət yetirib.

Prezident İlham Əliyevin Yaxın Şərqdə, xüsusilə Fələstin və Suriyadakı vəziyyətlə bağlı mövqeyi geniş auditoriyaya çatdırılıb. Türkiyə ictimaiyyətinə dövlətimizin başçısının İranda Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin ünvana səsləndirilən qalmaqallı bəyanatlarına münasibəti də çatdırılıb. Əsas diqqət Prezident İlham Əliyevin Cənubi Qafqazda silahlanma yarışının yolverilməzliyi ilə bağlı bəyanatlarına, siyasətçinin Ermənistanla sülhün perspektivləri ilə bağlı mövqeyinə və anti-Azərbaycan isterikasını qızdırıran Fransanı tənqid etməsinə cəlb olunub. Bözi media orqanları Azərbaycan Prezidentinin regional kommunikasiyalarını, o cümlədən Zəngəzur dəhlizinin açılması məsələsi ilə bağlı sözlərini öz materiallarının sərlövhəsinə çıxarıblar.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına verdiyi müsahibə Gürcüstan mətbuatında da diqqət mərkəzində olub. "Interpressnews.ge", "Itv.ge", "24news.ge", "qafqazturk.com", "ambebi.ge", "resonancedaily.com" portalları və İctimai televiziya kanalı Prezident İlham Əliyevin müsahibəsindən materiallar yayıblar.

"Interpressnews.ge" Azərbaycan Prezidentinə istinadla yazır: "Ermənistanın silahlanması, sadəcə olaraq, yeni gərginliyə gətirib çıxaracaq. Biz bunu istəmirik. Biz sülh istəyirik. Müstəqil Ermənistan dövləti, əslində, faşist dövlətdir. Çünki əgər bu ölkəyə 30 ilə yaxın faşist ideologiyasının daşıyıcıları rəhbərlik edənlərsə, bu ölkəni onlar elə özləri kimi də formalaşdırıblar. Ona görə faşizm məhv edilməlidir. Bunu ya Ermənistan rəhbərliyi məhv edəcək, ya da biz məhv edəcəyik. Bizim başqa çarəmiz yoxdur".

İctimai televiziya ("Itv.ge") yayımlanan xəbərlərdə deyilir ki, Ermənistan Türkiyə ilə Azərbaycan arasında coğrafi maneə rolunu oynamamalı, Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır.

Televiziyanın digər xəbərində Azərbaycan Prezidentinin Cənubi Qafqazda sülhün tərəfdarı olması, Ermənistanın silahlanmasının məhz elə Ermənistan üçün yaradacağı ağır nəticələr, eləcə də Avropa Komissiyası ilə münasibətlərin inkişafı ilə bağlı fikirləri əksini tapıb.

"24news.ge" portalı dövlətimizin başçısının Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı fikirlərini dərc edib. Materiallarda deyilir ki, Amerikada da Soros dövrü başa çatıb. Bayden administrasiyası, əslində, Soros idarə üsulu ilə idarə olunurdu. Sorosçuların faktiki olaraq mövqelərini itirdiklərini vurğulayan dövlətimizin başçısı deyib ki, Ermənistan rəhbərliyi bunu nəzərə almalıdır. "Nəzərə alın ki, Yaxın Şərqdə onların yaxın müttəfiqi Əsəd diktatürası artıq tarixi zibilliyinə göndərilib və bu, davam edəcək, ona görə düzgün addım atsın. Biz Azərbaycan olaraq onlar üçün təhlükə mənbəyi deyilik. Biz istəyirik ki, Cənubi Qafqazda sülh olsun, əməkdaşlıq olsun, onlar bizə mane olmasınlar. Onlar Türkiyə ilə Azərbaycan arasında coğrafi maneə kimi fəaliyyət göstərməsinlər. Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır və açılacaq. Onlar bunu nə qədər tez başa düşsələr, o qədər də yaxşıdır", - deyər Prezident əlavə edib.

Bundan başqa, "qafqazturk.com", "ambebi.ge", "resonancedaily.ge" portallarında da Azərbaycan Prezidentinin Ermənistanın silahlanması, regionda yaratdığı problemlər, eləcə də, Avropa Komissiyası ilə bağlı fikirlərini istinad edilərək xəbərlər dərc olunub.

İctimai aparıcı kütləvi informasiya vasitələri də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsi zamanı Ermənistanla sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası ilə bağlı səsləndirdiyi fikirləri diqqət mərkəzində saxlayıb.

AGI informasiya agentliyinin materialında Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə görüşlərin əhəmiyyətindən bəhs olunub. Materialda Azərbaycan Prezidentinin çıxışından sitata yer verilib: "Bu ay, hər halda bizim təşəbbüsümüzə, təklifimizlə delimitasiya məsələsinə davam etmədik üçün delimitasiya üzrə Azərbaycan və Ermənistan komissiyalarının növbəti görüşü olmalıdır".

"Agenzia Nova" agentliyinin dərc etdiyi yazıda Azərbaycan və Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə görüşlərin əhəmiyyətindən bəhs olunub. Materialda Azərbaycan Prezidentinin çıxışından sitata yer verilib: "Bu ay, hər halda bizim təşəbbüsümüzə, təklifimizlə delimitasiya məsələsinə davam etmədik üçün delimitasiya üzrə Azərbaycan və Ermənistan komissiyalarının növbəti görüşü olmalıdır".

Azərbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev: Ermenistan faşist bir devlettir



УКРИНФОРМ



Президент Азербайджану назвав Вірменію «фашистською державою» та «загрозою для регіону»



«Annula i contratti, restituisci l'Armenia»: Aliyev ha chiesto di smettere di armare l'Armenia, definendo l'Yerevan una minaccia alla sicurezza per il Caucaso meridionale



hədlərin delimitasiyası və demarkasiyası üzrə danışıqların növbəti raundunun yanvarda baş tutabilecəyi qeyd edilmişdir.

"Quotidiano dei Contribuenti" portalında isə sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası məsələsinin Azərbaycan və Ermənistan arasında gələcək sülh müqaviləsinin tərkib hissəsi olduğu vurğulan. Rəsmi Bakı və İrəvanın 2022-ci ildən etibarən gələcək sülh müqaviləsinin bir hissəsi kimi öz sərhədlərinin delimitasiyası və demarkasiyası məsələsinə müzakirə etməyə başladığı xatırladılıb.

Ukraynanın nüfuzlu media orqanları da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsindəki söylədiyi fikirlərə geniş yer ayırıb.

"Ukrinform", "UNIAN", "İnterfaks-Ukrayna", "Korrespondent", "Yevropeyskaya Pravda", "Censor", "Ukrainskaya Pravda" və digər informasiya agentliklərində, xəbər portallarında dərc olunan məqalələrdə Prezident İlham Əliyevin xüsusilə Ermənistan haqqında fikirləri işıqlandırılıb.

Yazılarda Azərbaycan Prezidentinə istinadla bildirilir ki, Ermənistanın silahlanması, sadəcə olaraq, yeni gərginliyə gətirib çıxaracaq. Azərbaycan isə bunu yox, sülhü istəyir.

Məqalələrdə Ermənistanın faktiki olaraq bölgə üçün bir təhdid mənbəyi olduğu vurğulan və qeyd edilir ki, müstəqil Ermənistan dövləti, əslində, faşist dövlətdir. Çünki əgər bu ölkəyə 30 ilə yaxın faşist ideologiyasının daşıyıcıları rəhbərlik edənlərsə, bu ölkəni onlar elə özləri kimi də formalaşdırıblar. Ona görə faşizm məhv edilməlidir. Bunu ya Ermənistan rəhbərliyi məhv edəcək, ya da Azərbaycan məhv edəcək.



İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Prezident Azərbaycan qazının Avropadakı istehlakçılara çağırış etdi

"Avropa İttifaqı bizdən daha çox qaz istəyirsə, onda onlar da öz ev tapşırığını yerinə yetirməlidirlər"

Kəçən il Azərbaycan Avropaya qısa və uzunmüddətli müqavilələr üzrə 12,9 milyard kubmetr təbii qaz ixrac edib. İlin son günü "Cənub qaz dəhlizi"nin Avropa qolu olan Trans-Adriatik Qaz Boru Kəmərinin (TAP) istifadəyə verilməsinin dördüncü il tamam olub və bu xətlə qoca qitəyə göndərilən mavi yanacaqın həcmi 42,8 milyard kubmetrə çatıb. Bəs gələcəkdə Avropa üçün enerji daşıyıcılarının təminatında Azərbaycanın yardımı necə olacaq. Prezident İlham Əliyevin yerli televiziya kanallarına müsahibəsində toxunulan məsələlərdən biri də bu idi.

Azərbaycan qazının ixracatı getdikcə artır. İxracatın artırılması üçün əsas şərtlərdən biri infrastrukturun olmasıdır. Ölkəmiz müxtəlif infrastruktur layihələrindən, əsasən də "Cənub qaz dəhlizi"ndən istifadə edərək qaz təchizatının coğrafiyasını genişləndirir. Üstəlik, son zamanlar Avropada istismara verilmiş yeni interkonektorlar vasitəsilə müxtəlif bazarlara çıxış mümkündür.

Dövlətimizin başçısı təbii qaz ixracından danışarkən demişdir: "Bildiyiniz kimi, 2022-ci ildə başlamış Rusiya-Ukrayna müharibəsi nəticəsində Avropaya Rusiyanın qaz təchizatının pozulması zamanı Avropa Komissiyası yardım üçün Azərbaycana müraciət etdi. Həmin vaxt Avropa Komissiyasının sədri (prezidenti) buraya, Bakıya gəldi. Elə bu zaldan çöldü biz bəyannamə imzaladıq. Biz razılaşdıq və dedik, sizə kömək etməyə və Avropaya qaz təchizatımızı iki dəfə artırmağa hazırıq. Həmin vaxt Avropa istiqamətində qaz təchizatımız yeddi milyard kubmetr idi. Beləliklə, bunun üzərində işləməyə başladım. Sərmayə yatırmağa və müxtəlif interkonektorlar vasitəsilə qazımızı nəql etmək imkanlarını araşdırmağa başladım. Həmin vaxtdan etibarən qazımızı alan Avropa ölkələrinin sayı artdı. Hazırda onların sayı 10-a bərabərdir.

Beləliklə, ümumilikdə 12 ölkə var. Onlardan 10-u Avropa ölkəsidir və həmin on ölkədən səkkizi Avropa İttifaqının üzvüdür. Bir sözlə, biz coğrafiyanı genişləndirdik, qaz həcmi artdı. Avropa İttifaqının üzvü olan bir çox ölkə hazırda öz daxili qaz istehlakının təxminən yarısını Azərbaycan qazı ilə təminat edir. Bu, heç qədən də Avropada tərəfdaşlığımıza göstərdiyimiz ciddi dəstəkdir".

Hazırda 12 ölkə - Gürcüstan, Türkiyə, Yunanistan, Bolqarıstan, İtaliya, Rumıniya, Macarıstan, Serbiya, Sloveniya, Xorvatiya, Şimali Makedoniya və Slovakiya Azərbaycan qaz alır. Gələcək planlar isə coğrafiyanı da daha genişləndirməkdir. Sözügedən idxalçılara yaxın olan bir sıra digər Avropa ölkələri ilə artıq danışıqlar aparılır. Deməli, ixrac coğrafiyasının genişləndirilməsi mümkündür.

İxracatın artırılması üçün başlıca şərtlərdən biri də hasilatın artırılmasıdır. Bu sahədə də ehtiyatlarımız var və onların təsdiqlənmiş həcmi artmaqdadır. Bir neçə il öncə 2,6 trilyon kubmetr təşkil edirdi. Prezidentimiz bildirmişdir ki, "Şahdəniz" in əsas qaz təchiz edən yataq kimi qalacağını, "Abyeron"da hasilatın 1,5 milyard kubmetrdən 5 milyard kubmetrə qədər artırılacağını nəzərə ala-



raq tərəfdaşlarla çalışmağı planlaşdırırıq. Bu il "Azəri-Cıraq-Günəşli"də "Dərin qaz" layihəsindən ilk qazın alınacağına da ümid var. Bu da bütövlükdə qaz hasilatına gözəçarpan töhfə olacaq. Bununla yanaşı, digər perspektivli yataqlar da var ki, bunlar da potensialımızı artıracaq.

Dövlətimizin başçısı hazırda əsas məsələnin yeni istiqamətlərə çıxmaqdan ibarət olduğunu bildirmişdir. Lakin bu məqsədlə mövcud interkonektorları genişləndirmək və ola bilsin, yenilərin tikməklə üçün Avropada əlavə sərmayələr qoyulmalıdır: "Hətta indi, 12 ölkəni boru ilə nəql olunan qazla əhatə etməklə, düşünürəm ki, Azərbaycan hazırda dünyada bu cür böyük coğrafiyaya malik olan aparıcı ölkələrdən biridir. Fikrimcə, təchizat coğrafiyası baxımından ölkəmiz Avropada, həmçinin aparıcı ölkələrdən biridir, çünki bu göstərici qazın həcmi qədər vacibdir və bəzi

ölkələr üçün hətta 1 milyard kubmetrə belə böyük fərq yaradır. Beləliklə, biz öz öhdəliklərimizə böyük məsuliyyət hissi ilə yanaşıyıq".

Lakin burada bir vacib məsələ də var. Ölkəmiz böyük sərmayələr yatırır və qaz çatışmazlığı məsələsində Avropaya kömək etməyə çalışır. Eyni zamanda elə bir vəziyyətlə üzləşir ki, Avropa bankları onəvi yanacaq layihələrinin daha maliyyələşdirilmədiyini bəyan edirlər. Prezident İlham Əliyev Avropaya qaz təchizatı ilə bağlı sualı cavablandırarkən bunu da bildirmişdir: "Demək, bir tərəfdən, Avropa bizdən əlavə təchizatı xahiş edir, digər tərəfdən, bizi həmin vəsaitlərdən məhrum edir. Məsələn, Avropa Sərmayə Bankı qazıntı yanacaq layihələrinin maliyyələşdirilməsini tamamilə dayandırıb. Bildiyimə görə, AYİB-in hələ çox kiçik payı var. Beləliklə, əgər belə davam edərsə, onda sər-

mayə yatırmağa vəsait olmayacaq, çünki bu biznesdə sərmayə üçün korporativ maliyyələşmənin təxminən 30 faizi istifadə olunur. Pulun qalan hissəsi kredit götürülür. Pul vəsaitlərinin tərofimizdən kredit kimi götürülməsi, yaxud avropalılar arasında interkonektorların tikilməsi kimi məsələlər öz həllini tapmalıdır. İkinci məsələ isə, hətta deyirdim, digər məsələ təchizatın cədvəlidir, çünki "yaşıl keçid"lə Avropa İttifaqında qazıntı yanacağının payı azalacaq. Onda necə olacaq? Bir sözlə, bir çox məsələ açıq qalır və biz Avropa rəsmiləri ilə dövrü məsləhətləşərək, onlarla məşğul oluruq. Lakin digər Avropa İttifaqı bizdən daha çox qaz istəyirsə, onda onlar da öz ev tapşırığını yerinə yetirməlidirlər. Biz öz tapşırığımızı, onlar isə öz çalışmasını icra etməlidirlər".

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

ARDNF ötən il "Şahdəniz" yatağından 442 milyon dollardan çox gəlir əldə edib

AÇQ yatağından həmin dövr götürülən gəlir isə 6,1 milyard dollar olub

Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) ötən ilin əvvəlindən bu il yanvarın 1-dək "Şahdəniz" yatağından (qaz və kondensat) 442085 milyon dollar gəlir əldə edib.

Dövlət Neft Fondunun yaydığı məlumatda bildirilir ki, "Şahdəniz" yatağı üzrə gəlirlər 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3 dəfə azalıb. O cümlədən "Şahdəniz" yatağı üzrə kondensatın satışından əldə olunan gəlirlər hesabata dövründə 2,4 dəfə azalaraq 132,482 milyon dollar təşkil edib.

ARDNF-nin ötən il ərzində "Azəri-Cıraq-Günəşli" (AÇQ) yataq bloku üzrə gəlirləri 740,7 milyon dollar və ya 10,7 faiz azalıb. AZƏRTAC fondun yaydığı məlumata istinadla xəbər verir ki, AÇQ yatağından 2024-cü ilin əvvəlindən bu il yanvarın 1-nə 6 milyard 158,5 milyon dollar gəlir əldə olunub. Xatırladaq ki, 2023-cü ildə AÇQ yatağından 6 milyard 899,2 milyon dollar gəlir götürülmüşdü.

Dövlət - özəl sektor tərəfdaşlığı çərçivəsində vergi təşviqləri verilib

İnvestisiya mühitinin və sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviqi istiqamətində Vergi Məcəlləsinə edilmiş mühüm dəyişikliklərdən biri dövlət - özəl sektor tərəfdaşlığının və "yaşıl" iqtisadiyyatın dəstəklənməsi məqsədi ilə bərpaulanan enerji mənbələrindən istifadə edilənlərlə elektrik enerjisi istehsal layihələrinə vergi təşviqlərinin verilməsi ilə bağlıdır.

Dövlət Vergi Xidmətindən Trend-ə verilən məlumata görə, bütövlükdə dövlət - özəl sektor tərəfdaşlığı və elektrik enerjisi istehsalı layihələri çərçivəsində xidmətlərin göstərilməsi, eləcə də həmin xidmətlərlə bağlı zəruri infrastrukturun yaradılması və idarəedilməsi ilə əlaqədar layihələrin icrasına investisiyaların cəlb edilməsi üçün vergi azadlıqların tətbiqi edilir. Belə ki, dövlət - özəl sektor tərəfdaşlığı layihələri üzrə özəl tərəfdaşlara, bərpaulanan enerji mənbələrindən istifadə edilənlərlə elektrik enerjisi istehsalı layihələri üzrə isə istehsalçılara müvafiq müqavilələrdə müəyyənləşdirilmiş müddətdə, lakin 30 ildən çox olmayaraq mənfəət (gəlir), əmlak, torpaq, idxalda ƏDV üzrə güzəştlər olunur.

Qeyd olunan istiqamətlərdə vergi təşviqlərinin verilməsi ölkənin investisiya mühitinin daha da təkmilləşdirilməsinə, iqtisadiyyatın ayrı-ayrı sahələrinə cəlb olunmuş özəl investisiyaların dəstəklənməsinə, birbaşa xarici investisiyaların həcmünün artırılmasına, o cümlədən dövlət - özəl sektor tərəfdaşlığının və dövlətin satınalma öhdəliyi ilə özəl sektor tərəfindən həyata keçirilən elektrik enerjisi istehsal layihələrinin dəstəklənməsinə öz töhfəsini verəcək.

Naxçıvan MR-də bütçə daxilolmaları 37 faiz artıb

Naxçıvan Muxtar Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinin xətti ilə 2024-cü ildə bütçəyə daxilolmalar 230,7 milyon manat təşkil edib.

Nazirliyin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosuna bildirilib ki, bu vəsaitin 226,6 milyon manatı Dövlət Vergi Xidmətinin xətti ilə, 2,3 milyon manatı dövlət əmlakının özəlləşdirilməsindən və icarəsindən, 1,8 milyon manatı isə digər mənbələrdən daxilolmalardır.

2024-cü il üzrə bütçə daxilolmaları 2023-cü ilə müqayisədə 62,3 milyon manat və ya 37 faiz, 2022-ci ilə müqayisədə isə 97 milyon manat və ya 72,6 faiz artıb.

Azərbaycan neftinin qiyməti 80 dollara yaxınlaşır

"Azeri Light" markalı neftin bir barelinin qiyməti 0,15 dollar və ya 0,19 faiz artaraq 79,63 dollar olub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Azeri Light" neftinin aşağı qiyməti 2020-ci il aprelin 21-də (15,81 ABŞ dolları), maksimal qiyməti isə 2008-ci ilin iyulunda (149,66 ABŞ dolları) qeydə alınıb.



Qeyri-neft məhsullarının ixracında davamlı artım var

Davam edən iqtisadi islahatlar ölkədə qeyri-neft sənayesinin yeni inkişaf mərhələsinə çatmasına imkan yaradıb. Bu mərhələ istehsalatın dinamik olması ilə fərqlənir.

2024-cü ilin yanvar-noyabr ayları ərzində Azərbaycanın qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracının dəyərində 2023-cü ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1,9 faiz artım qeydə alınmışdır. Ötən ilin 11 ayı ərzində ixrac şəkər və şəkərdən hazırlanan qənnadı məhsulları üzrə 65,4, pambıq lifi

naye məhsullarının ixracının dəyəri 15,9 faiz artaraq 988,9 milyon dollara çatmışdır. Keçən ilin 11 ayında ixrac edilmiş qeyri-neft sektoruna aid malların siyahısında qızıl birinci, pambıq mahlıçı ikinci, tomat üçüncü olmuşdur. Hesabat dövründə ən çox qeyri-neft sektoruna aid məhsullar

Birliyi" MMC, "Azərbaycan İnterneyşnl Mayninq Kompani Limited Şirkəti"nin Azərbaycan Respublikasındakı nümayəndəliyi, "Tabaterra" QSC, "Khan-El" MMC, "Ate-na" MMC. Qeyri-neft sektoru üzrə ixrac əməliyyatlarında iştirak edən dövlət məxsus olan şirkətlərin siyahısına isə ARDNŞ-nin Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar İdarəsi başçılıq edir. Daha sonra siyahıda bu şirkətlərdir: "SOCAR Polymer" MMC, "AzerGold" QSC, "Azəralüminium" MMC, "Azərenerji" ASC, "Azərpambıq Aqrar Sənaye Kompleksi" MMC, "Azərbaycan Hava Yolları" QSC, Naxçıvan MR Dövlət Energetika Xidməti, "Suraxanı Maşınqayırma zavodu" ASC, "Azəri-pək" MMC.

Keçən ilin yanvar-noyabr aylarında Azərbaycan Respublikasının Kosmik Agentliyi ("Azərkosmos") 16,9 milyon dollar dəyərində telekommunikasiya xidməti ixrac etmişdir. Belə ki, ötən ilin 11 ayında agentlik tərəfindən dünyanın 50 ölkəsinə 16,9 milyon dollar dəyərində peyk telekommunikasiya xidmətləri göstərilmişdir. "Azərkosmos"un xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 73 faizini təşkil etmişdir. 11 ay ərzində peyk telekommunikasiya xidmətlərinin göstərildiyi ölkələrin siyahısında Birləşmiş Krallıq, Lüksemburq, BƏƏ, Pakistan və Türkiyə ilk beşlikdədir.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

İcbari Sığorta Bürosunun "Çağrı Mərkəzi" yenilənib

"İcbari Sığorta Bürosu" Hüquqi Şəxslərin İttifaqı (İSB) vətəndaş müraciətlərinin daha operativ və keyfiyyətli şəkildə cavablandırılmasını təmin etmək üçün "Çağrı Mərkəzi"nin fəaliyyətini təkmilləşdirib.

Bu məqsədlə yeni *9707 qısa nömrəsi istifadəyə verilib. Ölkəxarici nömrələrdən zəng edənlər üçün isə (+994) 12 525 97 07 nömrəsi nəzərdə tutulub. İSB-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, "Çağrı Mərkəzi" vətəndaşlara 7 gün 24 saat olmaqla Azərbaycan, rus və ingilis dillərində xidmət göstərir. Vətəndaşlar "Çağrı Mərkəzi"ne müraciət edərkən İSB-nin informasiya sistemində daxil olan 5 icbari si-



İlin ilk hərracı: müəssisə və nəqliyyat vasitələri özəlləşdirilib

Hərracda 6150000 manata "Bakı Beton Konstruksiyaları" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyət özəlləşdirilib. Müəssisədə müxtəlif markalı betonla yanaşı, beton və dəmir-beton borular, bardür, dəmir-beton konstruksiyalar, su novları, plitələr, bloklar və s. məhsulların istehsalı mümkündür.

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidməti tərəfindən bu ilin ilk hərracı təşkil olunub. Hərracda 1 müəssisə, 26 nəqliyyat vasitəsi özəlləşdirilib. Əmlaklara ümumilikdə 129 sifariş qəbul olunub, bunun 29-u elektron qaydada həyata keçirilib.

Özəlləşdirilən müəssisə "Bakı Beton Konstruksiyaları" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətidir. 6150000 manata satılan müəssisənin ümumi tikili sahəsi 9267 kvadratmetr, torpaq sahəsi isə 64483 kvadratmetrdir. Müəssisədə müxtəlif markalı betonla yanaşı, beton və dəmir-beton

gorta növü (Daşınmaz əmlakın icbari sığortası, Avtonəqliyyat vasitəsi sahiblərinin mülki məsuliyyətinin icbari sığortası, Daşınmaz əmlakın istismarı ilə bağlı mülki məsuliyyətin icbari sığortası, Sərnəşinlərin icbari fərdi qəza sığortası, İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarından icbari sığorta), "Yaşıl kart" sığorta sistemi, kompensasiya ödənişləri və bürünən səlahiyyətlərinə aid digər məsələlər barədə ətraflı və operativ məlumat əldə edə bilərlər.

"Çağrı Mərkəzi" müraciətlərin qəbulunu və yönləndirilməsini sürətləndirən innovativ sistemlərlə təchiz olunub. Əməkdaşlar xüsusi təlimlərə cəlb edilərək kommunikasiya texnologiyaları, müştəri xidməti standartları və effektiv ünsiyyət bacarıqları üzrə dərin biliklər əldə ediblər. Mərkəzə daxil olan bütün müraciətlər avtomatik olaraq qeydiyyatda alınır və cavablandırılma prosesi tam şəkildə izlənir. Zəng qəbul edilmədiyi hallarda vətəndaşla əks əlaqə yaradılır və müraciətlərin vaxtında həlli təmin edilir. "Çağrı Mərkəzi" vasitəsilə göstərilən bütün xidmətlər ödənişsizdir.



borular, bardür, dəmir-beton konstruksiyalar, su novları, plitələr, bloklar və s. məhsulların istehsalı mümkündür.

Nəqliyyat vasitələri üzrə sifarişin çox olması hərracda rəqabətli edib. Belə ki, start qiyməti 6750 manat olan "Sobol" markalı avtomobil 10000 manata, 11250 manat olan "BMW 740 Li" markalı avtomobil 15000 manata satılıb.

REGIONLAR

Turizm və mədəniyyət

Bayram günlərində Naftalana gələn turistlərin sayı artdı

Ölkəmizin sağlamlıq turizminin mərkəzi sayılan və şöhrətini ildən-ildən artıran Naftalan nainki yay fəslində, hətta soyuq qış aylarında da qonaq-qarasız olmur.



Ötən bayram günlərində Naftalana üz tutan yerli və xarici turistlərin sayında artım qeydə alındı. Yeni il bayramında qonaqların istirahətinin mənalı və yaddaqalan olması üçün hotelərdə tanınmış musiqiçilərin iştirakı ilə konsertlər və xüsusi hazırlanmış əyləncəli şou proqramları, eləcə də Naftalana yaxın bölgələrə ekskursiyalar təşkil edildi.

Naftalanda yerləşən hotel və istirahət mərkəzlərinə bayram günləri ümumilikdə 3000-dən çox turist gəlmişdir ki, onların da 24 faizi 22 xarici ölkədən idi.

Şəhər icra hakimiyyəti, Naftalan Mülaliyyəti və Sağlamlıq Mərkəzi tərəfindən yaradılmış ödənişsiz xidmətli turistlərin rahat gediş-gəlişini təmin etmişdir.

Ağstafada Hüseyin Arifin və Həmid Abbasın büstlərinin yerləşdiyi ərazi yenidən qurulub

Ağstafada Xalq şairi Hüseyin Arifin və Əməkdar incəsənət xadimi Həmid Abbasın büstlərinin yerləşdiyi ərazidə aparılan abadlıq-quruculuq işləri yekunlaşmışdır.



Bununla bağlı keçirilən tədbirdə rayonun rəhbərliyi və ictimaiyyət nümayəndələri, o cümlədən mədəniyyət və incəsənət işçiləri iştirak etmişlər. Əvvəlcə hər iki büstün önünə gül dəstələri düzülüb, xatirələri yad edilmişdir. Sonra rayon icra hakimiyyətinin başçısı Seymur Orucov, rayonun tanınan mədəniyyət işçiləri Oruc Mansurov və Gülgün Kərimov, yerli şairlər, Saqif Qaratorpaq və Rüşad Axundov hər iki qələm sahibinin həyat və yaradıcılığında, onların ölkə incəsənətinə və ədəbiyyatına verdikləri töhfələrdən söz açmışlar.

Tədbir məktəblilərin təqdimatında Hüseyin Arif və Həmid Abbas yaradıcılığına həsr olunmuş ədəbi-bədii kompozisiya ilə başa çatmışdır.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Kənd təsərrüfatı

Qış olsa da, pambıq yığımı davam edir

Gecikmənin səbəbi nədir: yeni sortlar, yoxsa əlverişsiz hava

Ölkəmizin aran bölgələrinə yolu düşməyən yəqin ki, yol-buğu ağ örpəyə bürünmüş sahələri görürsünüz. Amma bu "örpəy" in qara heç bir dəxli yoxdur. Ən azından o səbəbdən ki, qışın "oğlan çığı" olsa da, hələ bu ərazilərə qar yağmayıb.

Bəs sahələri ağ örpəyə bürünən nədir? Nə qədər töccüblü olsa da, pambıq. Ona görə də bu mənzərəni seyr edənlər ilk növbədə töccüb hissi bürüyür. Sonra da öz-özünə sual verirlər: "Yanvar ayıdır, indiyə də pambıq yığımı qalar?"

Amma bu, reallıqdır. Elə isə pambıq yığımının bu qədər uzanmasının səbəbi nədir? Məsələ ilə əlaqədar mütəxəssislər, fermerlər, Dövlət Aqrar İnkişaf mərkəzlərinin mülki işçiləri, pambıq istehsalı və tedarik ilə məşğul olan şirkətlərin səlahiyyətli nümayəndələri ilə görüşüb araşdırmalar apardıq. Onların əksəriyyəti bunu əsasən təbii, pambığın vegetasiya dövründə havaqların münasib keçməməsi ilə əlaqələndirdi. Biz də bu fikrə şərikik. Bilirik ki, kənd təsərrüfatı, əkin-biçin işləri əsasən təbii əlaqədədir. Atalar demişlər: "Yağmadı yağış, bitmədi qamış". Problemlə bağlı dünya ölkələrində də narahatdır. Təsədüfi deyil ki, keçən ilin noyabr ayında BMT-nin Bakıda keçirdiyi COP29 bununla bağlı bir çox məsələlərə aydınlıq

gətirdi, ölkələrə, xalqlara çağırış etdi.

Keçən ilin aprel ayı pambıqçılar üçün aldadıcı oldu. Əvvəl havaqlar çox bəzi fermerlərin qısa vaxtda bəzi istifadə edərkən qısa vaxtda çiyid sənini aparırdı. Sevinirdi ki, aradaş "nibar" məhsul yetişəcək və payızda yağışlar düşməmiş pambığı yığb müqavilə bağladığı şirkətə təhvil verəcəklər. Lakin may ayında havaqların birdən-birə soyuması pambıqçılar üçün problemlər yaratdı. Belə ki, cücürüb torpaqdan baş qaldıran körpə bitkilər müəyyən müddət inkişafda qaldı. Eyni zamanda bitkilər arasında "məhənə", "trips" kimi xəstəliklər yayıldı. Mülkiyyətçilər həmin sahələri dərmanlamağa başladılar. Bəziləri də məcbur olub təkrar sənin apardılar. Bütün bunlar vegetasiya dövrünün uzanmasına gətirib çıxardı.

Mütəxəssislərin arasında yığım vaxtının gecikmə səbəbini çiyid sortları ilə bağlayanlar da oldu. Şirkətlərin fermerlərə ökmək üçün verdikləri çiyid toxumu əsasən qardaş Türkiyədən gətirilir. Bunlar "Bəyaz altın", "Laker", "Lodos", "Kristina", "Karla" və digər sortlardır. Həmin sortlar günəşdən vegetasiya dövründə, yəni 155-160 gün ərzində ümumilikdə 4 min 600 - 4 min 800 dərəcə istilik toplamaqlıdır. Göründüyü kimi, söhbət yenə havaqların necə keçməməsi ilə bağlıdır. Bir neçə il əvvəl seçmə üsulla əl ilə yığım avqustun sonları-sentyabrın əvvəllərində başlanırdı. İnşil və keçən il isə bu, xey-

li gecikdi. Maşınlarla yığılacaq sahələrin defalyasiyasına sentyabrın 20-dən sonra start verildi. Havaqların yağmurlu keçməsi bu dəfə yığım mane oldu. Təzə sənin yarpaqtökən dərmanlar yağış suyu ilə yuyulub gətdiyindən mülkiyyətçilər həmin tədbiri təkrar gördülər. Bütün bu təkrar görülən işlərin məhsulunu mayadöyürünə hansı təsiri göstərməsinə şərh etməyə, bizcə, ehtiyac yoxdur.

Pambıq əkin-becərən bir çox fermer, sahibkar yerli pambıq sortları toxumlarının əldə edilməsində çətinlik çəkdiyini söyləyir. Mütəxəssis fikirlərini əsas götürərək onlar yerli pambıq sortlarının xaricdən alınmaları müqayisədə ay yarı tez, yəni 110-120 günə yetişdiyini bildirirlər. Belə olan halda öz seleksiyaçılarımızın aldıkları, həm də iqlim şəraitinə uyğun toxumlarından niyə istifadə edilməsin? Bu sualın cavabı dərindən təhlil olunmalıdır.

Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, xaricdən toxum gətirib sahibkarlara baha qiymətə - bir kiloqramı 6 manata satan şirkətlər, ayrı-ayrı iş adamları bundan yaxşı qazanc əldə edirlər. Digər bir məsələ isə odur ki, həmin sortların əkilib-becərilməsi ilə bağlı mülkiyyətçilər, fermerlər lazımı qədər maarifləndirilmirlər. Fermerlərdən birinin dediyinə görə, o, "Lodos" sortunu əkimmiş. Həmin sortun suya tələbatı az olduğundan ona "səhra sortu" da deyilir. Vegetasiya dövründə onu cəmi bir dəfə suvarmaq tələb

olunur. Artıq suvarılarda və ya yağışlar çox düşdükdə bitkilər kükrəyib qalxır, dayanmadan inkişaf edir. Bütün gücünü boya verdiyindən məhsulu da olmur.

Uzun illərdən bəri ölkəmizdə belə bir qabaqcıl ənənə var: yazın sonu, yayın əvvəllərində arpanı biçib yerində dərhal pambıq əkinlər və iqlim şəraiti, torpağın vəziyyəti, üstəgəl, zəhmətkeş pambıqçılardan sözi bir ildə iki dəfə məhsul götürməyə imkan verir. Lakin görünən odur ki, son illərin iqlim anomaliyaları buna imkan vermədiyi üçün yığım gecikən sahələrin bir hissəsi də bu cür əkinlərin payına düşür.

Deyənlər səbəblərdən yanvar ayı olmasına baxmayaraq, pambıq yığım davam edir. Hazırda Salyan rayonu üzrə 100 hektara yaxın sahənin birinci yığım qalır. Bu isə həm növbəli əkin aparmağa mane olur, həm də taxıl əkinini gecikdirir. Məlumdur ki, pambıq yığımına başa çatandan sonra yerinə taxıl əkilir. Növbəli əkin torpaqların səfləşməsi, yüksək məhsuldarlıq üçün başlıca şərtidir.

Amma bütün günahı sortların üzünə atmaq da düz olmazdı. Pambığın gec yetişməsinə və az məhsuldar olmasına təsir edən başlıca səbəblərdən biri də ona lazımı səviyyədə agrotexniki qulluq göstərilməməsidir. Neftçala rayonu üzrə 2024-cü ildə 8 min 59 hektara çiyid sənib. İndiyə kimi 26 min tondan çox pambıq yığılıb. Hər hektarın məhsuldarlığı 32,37 sən-



nerdir. Rayonda 5 şirkət pambıq istehsalı və tedarik ilə məşğul olur. "P-Aqro" şirkəti, "MKT-İK" MMC-nin yerli filialları üzrə məhsuldarlıq 36-37 sentner olduğu halda, "Paşabası" təsərrüfatı üzrə cəmi 5 sentner olmuştur. Salyan rayonunda da vəziyyət buna bənzərdir. Keçən il 10 min 63 hektara çiyid sənibmişdir. İndiyədək həmin sahələrdən 28 min 752 ton pambıq yığılmışdır. Hər hektarın məhsuldarlığı 28,6 sentnerdir ki, bu da əvvəlki illərdəkindən xeyli azdır. Səbəb isə "Salyan Aqroparkı"nın eks-tensiv əkinçilik metoduna üstünlük verməsidir. Bir neçə il əvvəl yaradılan bu təsərrüfat öhdəsində olan dövlət fondu torpaqlarından səmərəli istifadə etmək əvəzinə, hektar

se, indi biologiya müəllimi riyaziyyata, digər elmlərə bələd olmadan şagirdlərinə mükəmməl bilik verə bilməz. Odur ki, təhsil sahəsindəki islahatları vaxtı çatmış məsələ kimi qəbul edirik.

Prezident İlham Əliyev də vaxılı müəllim kimi fəaliyyət göstərmişdir. Prezident demişdir: "Mən də müəllim olmuşam. İnstitutu bitirəndən sonra bir xarici ölkəyə təyinat aldim, ancaq ondan imtina etdim, xaricə getmək istəmədim. Qaldım institutda, aspiranturaya daxil oldum, dissertasiya müdafiə etdim və 23 yaşında dərslər verməyə başlamışdım". Dövlətimizin başçısı müəllim əməyinə yüksək qiymət verir: "Bütün dövrlərdə Azərbaycanda ən hörmətli peşələrdən biri sayılan, xalqımızın intellektual potensialının formalaşmasında, dilimizin, ədəbiyyatımızın, mədəniyyətimizin və mədəniyyətimizin inkişafında böyük xidmətləri olan müəllimin gərgin zəhməti və gündüzlük fəaliyyəti bu gün əldə etdiyimiz uğurların əsasında durur".

"Yaxşı müəllim nə deməkdir?" sualına məşhur pədaqoq Vasil Suxomlinski belə cavab vermişdir: "O, ilk növbədə uşaqları sevməkdir, onlarla ünsiyyətdən sevinc tapır, inanır ki, hər bir uşaq yaxşı insan ola bilər, uşaqlarla dostluq etməyi bacarır, uşaqların sevincini və kədərini ürəyinə sala bilir, uşağın qəlbini oxuyur və heç vaxt unutmur ki, özü də vaxtı ilə uşaq olub".

Bu sözlərin doğruluğunu müəllim kimi fəaliyyət göstərmiş müəllimin fənninə daha çox maraq göstərir. Əsl pədaqoq üçün isə "yaxşı" və "pis" şagird anlayışı yoxdur. O, hər kəsə eyni münasibət bəsləyir, daha çox ehtiyacı olanlara qayğı və həssaslıq göstərir.

Deyərlər ki, hər sinif xasiyyətinə, davranışına görə həmin sinfin rəhbərinə oxşayır. Bu, xüsusilə ibtidai siniflərdə daha çox özünü büruzə verir. Çılgın müəllimin sinfindəki uşaqlar dəcəl, təmkinli müəllimin şagirdləri sakit olurlar. Ona görə də elə bir insan tapmaq olmaz ki, ilk müəllimini xatırlamasın. Nəinki xatırlamasın, onun adı gələndə bütün ruhu oyanmasın.

Müəllim şəxsiyyət kimi həm şagirdlərə və valideynlərə, həm də bütövlükdə cəmiyyətə nümunə olmalıdır. Ona görə də xüsusən rayonlarımızda, kənd yerlərində müəllimlərimizə böyük ehtiramla yanaşsınlar, onların fikirləri, məsləhətləri ilə hesablaşsınlar.

Bütün peşələrə böyük hörmət var. Lakin müəllim olduğum üçün özümü xoşbəxt hiss edirəm. Müəllimlik dünyanın ən hörmətli peşələrindən biridir. Həkim də, alim də, mühəndis də, bayatı da yetişdirən məhz müəllimdir. O, bu yolda ömrünü şam kimi əridərək cəmiyyətimizə savadlı, yüksək mənaivi keyfiyyət

yətlərə malik vətəndaşlar bəxş edir. Şagirdlərimin uğurları haqqında xəbərləri eşidəndə, uşaq kimi sevinirəm. Sanki illərin ağır yükü çiyinlərimdən götürülür. Pədaqoqun ən böyük mükafatı da elə budur - zəhmətinin bəhrəsini görmək və əlbəttə ki, unudulmamaq. Əgər illər sonra hansısa bir şagirdin sənə əlamətərdə gələndə xatırlayıb təbrik edərsə, deməli, ömrün hədəfə keçməyib.

44 günlük Vətən müharibəsindəki Zəfərimizdə müəllimlərimizin xüsusi payı var. Məhz məktəbimizdə şagirdlərə aşılana Vətən sevgisinin və ailə tərbiyəsinin nəticəsi kimi elə bir nəsil yetişdi ki, onlar torpaq uğrunda ölümlün gözüne dik baxaraq canları, qanları bahasına ərazilərimizi işğaldan azad etdilər. Cəbhədə döyüşərək gənclərə nümunə göstərən müəllimlərimiz də az olmadı. Allahdan bütün şəhidlərimizə rəhmət diləyir, qazilərimizin şəfa tapmasını arzulayıram.

Nəhayət, bu yazımı dünyanın fəxri Makedoniyalı İsgəndərin öz müəllimi Aristotel haqqında dediği sözlərlə bitirirəm: "Valideyiniz mənə göydən yerə endirdi, müəllimim isə yerdən göyə qaldırdı". Gəlin bu yüksək qiymətə layiq olaq, öziz həmkarlar!

Gülşar ƏLİYEV,
Beyləqan rayonu Fazil Mirziyev adına Araz qəsəbə tam orta məktəbin müəllimi

Nümunə

Bir şəhərin "Manifest"i

Sumqayıtda "Manifest" kitab evi fəaliyyətə başlayıb. Açıq tədbirdə şəhər icra hakimiyyətinin nümayəndələri, ziyalılar və sakinlər iştirak etmişlər.

Çıxışlarda vurğulanı ki, son dövr şəhər və rayonlarda daha çox iqtisadi layihələrə əsaslanan ticarət və xidmət sənaye sektorları yer alır. Hətta bəzi mədəniyyət ocaqları təyinatını dəyişərək marketlərə çevrilir. Sumqayıtda isə belə deyil. Şəhərdə daha çox bilik və mədəniyyət obyektlərinin açılmasına üstünlük verilir. Bildirilib ki, yeni kitab evi oxucular üçün yalnız müxtəlif yeri deyil, həm də elm və yaradıcılıqla görüş məkanı olacaq.

Şəhərin mədəni həyatına yeni bir nəfəs gətirəcək kitab evi yaxın gələcəkdə müxtəlif intellektual və mədəni tədbirlərə evsahib-



liyi etməyi də hədəfləyir. "Manifest" zəngin kitab kolleksiyası və yaradıcı mühiti ilə bura gələnləri heyran edəcək.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

GDU-nun professor-müəllim heyəti Şəmkirdə məktəblilərlə görüş keçirib



Gəncə Dövlət Universitetinin (GDU) professor-müəllim heyəti Şəmkir rayon təhsil sektorunda 40-a yaxın orta ümumtəhsil məktəbi şagirdlərinin iştirakı ilə görüş keçirib.

Görüşdə universitetin işçi qrupunun üzvləri çıxış edərək GDU-da tədris olu-

nan ixtisaslar, mövcud fakültələr, ali məktəbin beynəlxalq əlaqələri haqqında ətraflı məlumat vermişlər. Sonra universitetin tədris binaları, laboratoriyaları, kitabxanaları, idman zalı və tələbə yataqxanası haqqında olan məlumatları əks etdirən videoqarx nümayiş etdirilmişdir.

Görüşdə vaxtilə Gəncə Dövlət Universitetinin məzunları olmuş və hazırda Şəm-

kir rayon orta ümumtəhsil məktəblərində çalışan müəllimlər çıxış edərək GDU-nun məzunları olduqları üçün fəxr etdiklərini bildirmişlər.

Sonda şagirdlərə universitetin fəaliyyətini əks etdirən bukletlər paylanmışdır.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Sümük ərimesi sağlamlığa ciddi təhlükədir

Skelet sistemini təşkil edən sümüklərin formalaşması körpəklik və uşaqlıq dövründə sürətlə olsa da, yeniyetməlik dövrü başa çatdıqda sümüyün bərpası edilə bilməz. Yaş artdıqca sümüklərin zəifləməsi normal haldır. Lakin bunu bilərək və ya bilməyərəkəndə etdiyimiz səhvlər ilə daha da sürətləndirib, nəticədə osteoporozu yaxalanırıq. Məsələn sümük mənəsinə verən osteoporoz sümüklərdə mineral sıxlığının azalması nəticəsində sümük kütləsinin və strukturunun dəyişməsi, keyfiyyətinin pisləşməsi nəticəsində incəlməsi, müqavimətinin zəifləyərək kövrəkləşməsi ilə nəticələnən sümük xəstəliyidir.

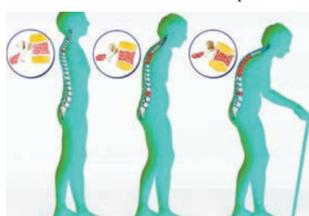
Xəstəlik erkən dövrlərdə böyük problemlər yaratmasa da, yaş irəlilədikcə ciddi sümük zədələnmələrinə səbəb olur. Osteoporozu kişilərə nisbətən qadınlarda daha çox rast gəlinir. Belə ki, 50 yaşdan yuxarı hər beş kişidən birində osteoporozu görüldüyü halda, 50 yaşdan yuxarı hər iki qadından birində xəstəliyi rast gəlinir.

Son illərin ən narahat edici proqnozu isə yaşlılıq xəstəliyi olan osteoporozu gəncər arasında da yayılmasıdır. Yemək vərdişlərindəki dəyişikliklər, fiziki fəaliyyətin, aktivliyin azalması və ümumi sağlamlıqla bağlı məqamlar gəncərdə osteoporozun artmasına səbəb olur.

Osteoporozun əlamətləri nələrdir?

Sağlam və gənc sümüklərdə güclü kollagen liflərinə bağlı mineralardan və kalsium duzlarından ibarət bir quruluş var. Bu quruluşun yaşla birlikdə gücünü itirməsi və zəifləməsi normaldır. Orqanizmdə sümük itkisi baş verdikdə sümüklərin içərisində boşluqlar əmələ gəlir, onların sıxlığı azalır, qırılmağa və çatlamaya daha meyilli olurlar. Osteoporoz səbəbi ilə qırıqların ən çox rast gəlinəndiyi sümüklər bel, omurga və omba sümükləridir.

Osteoporoz erkən dövrdə heç bir əlamətə səbəb olmur. Sümük sıxlığının azalmasına baxmayaraq, sümükdə hər hansı bir qırılma, çatılma olmadıqda və ya sümük sıxlığı testləri ediləndiyi təqdirdə xəstəliyin aşkarlanması çox çətindir. Xəstəlik irəlilədikcə insanlar bəzi simptomlarla



qarşılaşırlar. Bunlara omurgada sınıq və ya çökmüş vertebranın səbəb olduğu bel ağrısı, zamanla sümüklərin ayrılıyına görə boy qısalması, öyri duruş, sadə hərəkətlərlə belə baş verə biləcək qırıqlar və çatlara aid etmək olar. Bunlar osteoporozu yüksək səviyyəyə çatdıqda və sümük zədələnmələri baş verdikdə özünü göstərən simptomlardır. Xəstəlik bu mərhələyə çatdıqdan sonra sümükləri övvləki vəziyyətinə qaytarmaq mümkün olmur.

Diagnoz necə qoyulur?

Osteoplast adlanan hüceyrələr yeni sümük hüceyrələrinin istehsalına məsul olduqda, osteoklast hüceyrələri var. Osteoporozu yaranmasına təsir edən bir sıra risk faktorları var. Kalsium, fosfor və D vitamininin qeyri-kafi qəbulu, yaşlılıq, genetik meyil, hormonların aşağı düşməsi, tiroid hormonları ilə əlaqəli pozğunluqlar, steroid tərkibli dərmanların istifadəsi, siqaret və spirtli içki istifadəsi, oturmaq həyat tərzinə daxilidir.

Osteoporoz özü ilə bəzi fəsadlar gətirir. Bunlardan ən çox rast gəlinəni sümük qırıqlarıdır. Sümük qırıqlarının baş verməsi üçün ağır zərbə almaq və ya qəzaya düşmək lazım deyil. Ağır osteoporozlu xəstələrdə kiçik bir burxulma, hətta öskürək kimi ani hərəkətlər səbəbiylə sınıqlar meydana gələ bilər.

Sümük ərimesinin dəqiq diaqnozu üçün həkim nəzarəti ilə biokimyəvi və görüntüləmə testlərindən keçərək, sümük sıxlığının ölçülməsi aparılmalıdır. Hazırda ən çox istifadə edilən və etibarlı üsul "DXA"dır. Osteoporozu çox rast gəlinən bir xəstəlik olduğunu nəzərə alaraq, müxtəssislər yaş 50-ni keçən insanların simptomların görünməsinə gözləmədən həkimə müraciət edərək, müntəzəm olaraq "DXA" skanından keçmələri tövsiyə olunur. Bu cihaz xüsusilə omurga və omba

kimi bölgələrdə sümük sıxlığını qiymətləndirərək osteoporozun varlığını və şiddətini təyin edir.

Testlərdən alınan nəticələrin osteoporozu erkən diaqnostikasında önəmli payı var, çünki xəstəlik çox vaxt aşkar simptomlar olmadan irəlilədiyi üçün onun inkişafının qarşısını zamanında almaq olduqca vacibdir.

Sümük itkisinin qarşısı necə alınır?

Osteoporozun müalicəsi xəstəliyin səbəbindən, şiddətindən və gəncin ümumi sağlamlıq vəziyyətindən asılı olaraq deyir. Müalicənin əsas məqsədi sümük sıxlığını artırmaq, sümük qırıqlarının qarşısını almaq və ümumi sağlamlığı yaxşılaşdırmaqdır. Bunun üçün düzgün qidalanma, fiziki fəaliyyət, dərman müalicəsi, aktiv həyat tərzini önəmliyə.

Sümük sağlamlığını dəstəkləmək üçün kifayət qədər kalsium və D vitamini qəbulu çox vacibdir. Sümük ərimesi varsa, gündəlik qida rasionuna süd məhsulları, yaşıl yarpaqlı tərəvəzlər, fındıq, soya, əncir, portaqal, göbək, yulaf əzməsi, balıq və yumurta kimi kalsium və D vitamini ilə zəngin qidalara əlavə edilməlidir. Bundan əlavə, maqnezium, fosfor və zülal kimi digər qida maddələrinin çatışmazlığı da bəzən sümük sağlamlığına təsir göstərir.

Daimi idman sümük sıxlığının artırılmasında və sümük sağlamlığının qorunmasında mühüm rol oynayır. Gözmək, qaçmaq və ağırlıq qaldırmaq kimi müqavimət məşqləri sümükləri daha güclü və sağlam saxlamağa kömək edir. Siqaret çəkmək və həddindən artıq spirtli içkilərin qəbulu sümük sağlamlığına mənfi təsir göstərən amillərdəndir. Ona görə də müalicə planında bu cür vərdişlərdən uzaq durmaq və ya ondan imtina etmək tövsiyə olunur.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatı yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13

"Azərmatbuatı yayımı" ASC (012) 441-19-91, (050) 322-33-17

"Qaya" firması (012) 566-77-80, (050) 214-40-53

"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01

"Səma-M" MMC (012) 594-09-59

"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22

"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00

"City press" MMC (055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat



Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Yanvarın 9-na olan hava proqnozu açıqlanıb

Milli Hidrometeorologiya Xidməti yanvarın 9-da gözlənilən hava şəraiti ilə bağlı məlumat yayıb.

Xidmətdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Lakin gecə bəzi yerlərdə qısamüddətli yağış yağacağı ehtimalı var. Mülayim cənub-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 7-9° isti, gündüz 9-12° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 769 mm civə sütunu təşkil edəcək. Nisbi rütubət gecə 70-80%, gündüz 60-65% olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi, bəzi yerlərdə aralıq duman olacağı gözlənilir. Mülayim qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1° şaxtadan 4°-dək isti, gündüz 8-13° isti, dağlarda gecə 3-8° şaxta, gündüz 2-7° isti olacaq.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədərək, Şahbuz və Şərur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Aralıq duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 1-6° şaxta, bəzi yer-



lərdə 1°-dək isti, gündüz 5-10° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Füzuli, Ağdam, həmçinin Daşkəsən, Gəndəb, Göygöl rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Aralıq duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 3° şaxtadan 2°-dək isti, gündüz 5-10° isti olacağı bildirilir.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Aralıq duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 0-4° isti, dağlarda gecə 6°-dək şaxta, gündüz 5-10° isti olacağı ehtimalı var.

Gəncə və Naftalan şəhərlərində, Qazax, Samux, Goranboy, Törtər, Şəmkir, Tovuz rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Aralıq duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 8-12° isti olacağı ehtimalıdır.

Balakan, Zaqatala, Qax, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsmayıl, Ağsu, Şamaxı, Siyəzən, Şabran, Xızı, Quba, Xaçmaz, Qusar rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Aralıq duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-6° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 5-8° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Mingəçevir və Şirvan şəhərlərində, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Bördə, Beyləqan, Sabirabad, Saatlı, Göyçay, Ucar, Hacıqabul, Zordab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Aralıq duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-6° isti, dağlarda gecə 2° şaxtadan 3°-dək isti, gündüz 5-8° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Yeni Azərbaycan Partiyasının Mərkəzi Aparatı Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayevaya anası

SEVƏR CABBARLININ

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

İqtisadiyyat Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi iş yoldaşları Şərxan Həşimova atası

QASIM HƏŞİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

İqtisadiyyat Nazirliyinin rəhbərliyi və kollektivi iş yoldaşları Xəzər Bəşirova özisi

SABİR SƏLİMOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Lökbatan Tibb Mərkəzinin direktoru, tibb elmləri doktoru, professor Elçin Hüseynov Qaradağ Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Nadir Muradova qardaşı

ƏNVƏRİN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının katibinin müavini Mədət Quliyev Vilayət Zahirova atası

HƏSƏN ZAHİROVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Siyavuş Novruzov və Səbinə Əliyeva Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayevaya anası

SEVƏR CABBARLININ

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin İşlər İdarəsinin kollektivi iş yoldaşları Maliyyə şöbəsinin əməkdaşı Sədaqət Məmmədovaya qardaşı

NATIQ ZAHİD OĞLU ABBASOVUN

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Siyəzəndən Novruz Novruzov Milli Məclisin deputatı Könül Nurullayevaya anası

SEVƏR CABBARLININ

vəfatından kədərli olduğunu bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Qəzetin daim yenilənən rəsmi internet ünvanı: www.azerbaijan-news.az

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	informasiya şöbəsi
	434-63-30, 539-72-39	- 539-63-82, 432-37-68
Məsəl kitab	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi
Məsəl kitab müavinləri	- 539-44-91,	- 538-56-60, 434-55-58
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	İctimai əlaqələr şöbəsi
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	- 539-20-87,
	Mühəssisatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru



www.azerbaijan-news.az



Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 2957
Sifariş 3

Qiyməti 60 qəpik